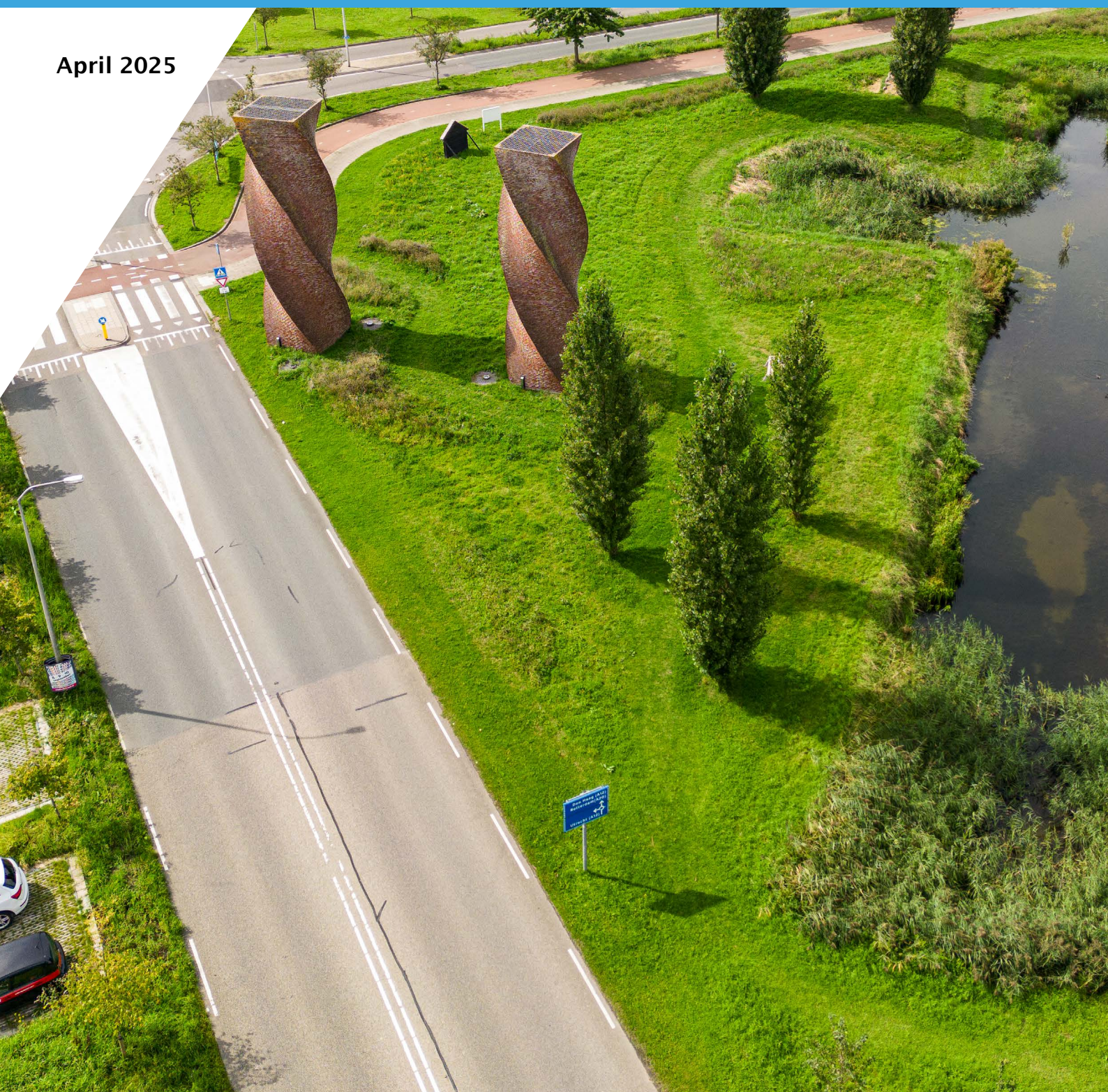

Perspectief Waddinxveen 2050

April 2025

Het Perspectief Waddinxveen 2050
is opgesteld door PosadMaxwan in
opdracht van Gemeente Waddinxveen.

PosadMaxwan
Binckhorstlaan 36
2516 BE Den Haag
tel: 070 322 2869
mail@posadmaxwan.nl

April 2025

PosadMaxwan

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
Leeswijzer	6
1. Komen tot scenario's	7
2. Scenario's Waddinxveen 2050	15
Scenario A	16
Scenario B	24
Scenario C	32
Scenario D	40
Hoofdkeuzes	48
3. Conclusies en aanbevelingen	50

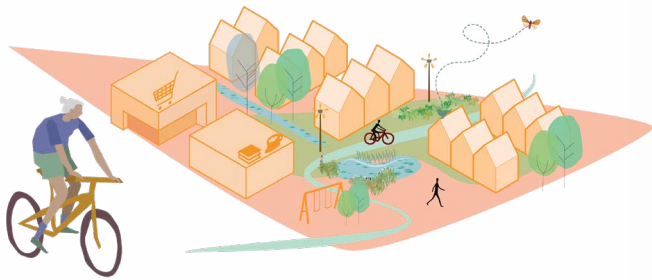
Samenvatting

In oktober 2022 werd de Omgevingsvisie Waddinxveen 2050 vastgesteld. In deze visie is de basis voor de inrichting van de leefomgeving in Waddinxveen vastgelegd. Bij de vaststelling was nog niet het perspectief voor de periode 2030-2050 opgenomen. De focus lag vooral op de eerste 10 jaar. De plannen voor deze periode zijn inmiddels volop in ontwikkeling en in uitvoering. Denk aan de Noordkade, het Sleutelkwartier, De Sniep, 't Suyt 2 en de Vredenburgzone.

Er zijn ook gebieden waarvan de koers nog niet is bepaald. Dit betekent dat de gemeente moet nadenken over de periode na 2030. Is Waddinxveen volgroeid of is er een ambitie voor verdere groei? En zo ja, wat is deze groeiambitie, willen we meer woningen, meer bedrijven of meer natuurgebieden? En wat betekent een dergelijke groei voor bereikbaarheid en mobiliteit, duurzaamheid of de belangrijkste maatschappelijke voorzieningen?

Het **Perspectief Waddinxveen 2050** is een uitbreiding van de omgevingsvisie en biedt inzicht in mogelijke ontwikkelrichtingen voor Waddinxveen voor de periode 2030-2050. Hiervoor is een scenariostudie opgesteld die verschillende toekomstbeelden verkent. In de participatie voorafgaand aan dit rapport is de vraag 'Wat wil?' beantwoord, in dit rapport gaat het over de vraag 'Wat kan?' vanuit ruimtelijke scenario's.

Met de keuze voor een scenario maakt de gemeente een richtinggevende keuze voor de ruimtelijke ontwikkeling van Waddinxveen in de periode 2030-2050. Dit is een belangrijke en noodzakelijke keuze om verder te werken aan bijvoorbeeld gebiedsvisies en beleid op deelthema's. Maar meer dan een richting kan het ook niet zijn. Het gekozen scenario bepaalt de koers, maar geeft geen blauwdruk. Daarom zijn de kaarten die bij de scenario's horen globaal. Er zijn geen conclusies aan te verbinden op straatniveau. Het gekozen scenario wordt bij de eerstvolgende actualisatie opgenomen in de Omgevingsvisie 2050.

Scenario A: Waddinxveen kiest voor **ademruimte**. De gemeente groeit niet verder na de uitvoering van de vastgestelde bouwplannen tot 2032 en brengt het voorzieningenniveau op peil.

Scenario B: Waddinxveen wordt een **stedelijk knooppunt** in het Groene Hart, goed verbonden met openbaar vervoer. Er komt hoogbouw in het centrum en bij stations. Water is een centraal element wat karakter aan de nieuwe stad geeft. In het buitengebied komt er ruimte voor natuur.

Scenario C: Waddinxveen groeit maar behoudt zijn eigen groene en ruime karakter. **Sociale cohesie** staat centraal. Voor werk en voorzieningen wordt de verbinding met de buurgemeenten versterkt. Het landschap heeft een agrarische en recreatieve functie.

Scenario D: Waddinxveen **bouwt voort op de trends** van de laatste decennia, met uitbreidingen voor wonen en werken en maakt maximaal gebruik van de centrale ligging in de Randstad.

Leeswijzer

Dit rapport is opgebouwd uit drie hoofdstukken. In **hoofdstuk 1 Komen tot scenario's** wordt de basis gelegd voor de scenariostudie. Hierin wordt uitgelegd welke informatie aan de studie ten grondslag ligt en welke methode is gebruikt om tot de verschillende scenario's te komen.

Hoofdstuk 2 Scenario's Waddinxveen 2050 beschrijft de vier scenario's voor Waddinxveen in 2050. Elk scenario wordt gepresenteerd in de vorm van een verhalende weergave, waarbij de gemaakte keuzes en hun gevolgen per thema worden toegelicht. Daarnaast bevat dit hoofdstuk een visuele kaartweergave van elk scenario en een koppeling met de opbrengsten uit participatie.

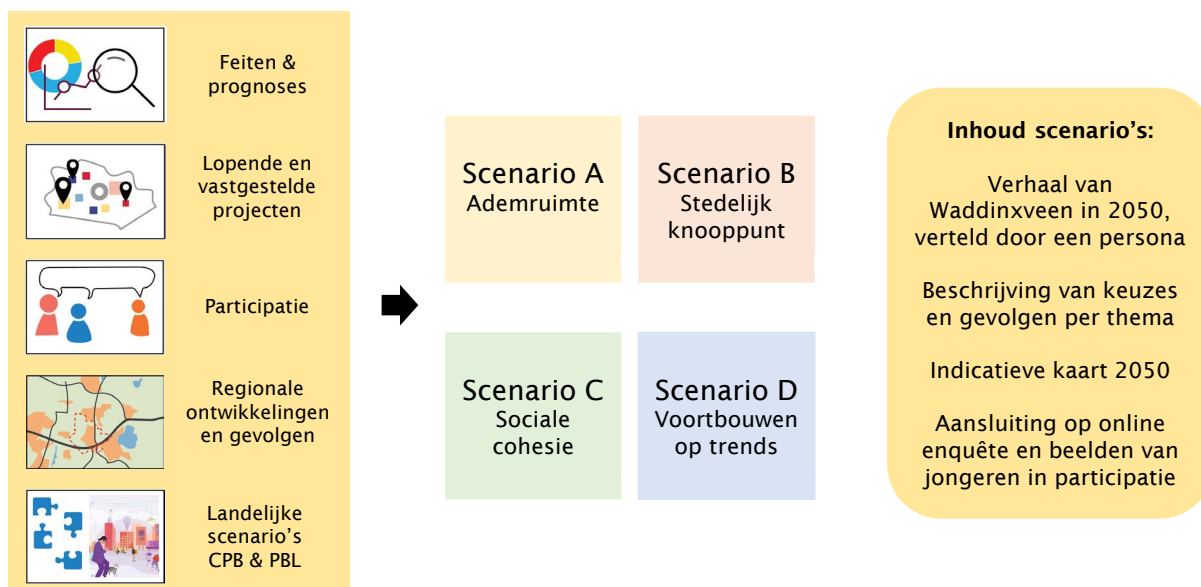
Tot slot worden in **hoofdstuk 3 Conclusies en aanbevelingen** de belangrijkste conclusies van de scenariostudie gepresenteerd. Op basis hiervan worden aanbevelingen gedaan voor hoe om te gaan met het Perspectief 2050.

Alle kaarten en beelden in het Perspectief Waddinxveen 2050 zijn indicatief en geen concreet plan.

1

Komen tot scenario's

In dit hoofdstuk wordt de totstandkoming van de scenariostudie toegelicht. Hierin wordt uitgelegd welke informatie aan de studie ten grondslag ligt en welke methode is gebruikt om tot de verschillende scenario's te komen. In onderstaand figuur is het type gebruikte informatie en de uitwerking van de scenario's in een oogopslag te zien.

Voor het Perspectief Waddinxveen 2050 kiezen we bewust voor een scenariostudie omdat deze aanpak ons in staat stelt om op een verhalende manier richting te geven aan de toekomst van de gemeente. Door te werken met meerdere scenario's kunnen we verschillende mogelijke toekomsten verkennen, zonder ons al vast te leggen op één uitkomst. De scenario's zijn niet bedoeld als concrete voorspellingen, maar zijn wel specifiek genoeg om richtinggevend keuzes en afwegingen te ondersteunen. Zo helpt de scenariostudie ons om inzicht te krijgen in de consequenties van bepaalde richtingen en om gefundeerd beleid te ontwikkelen.

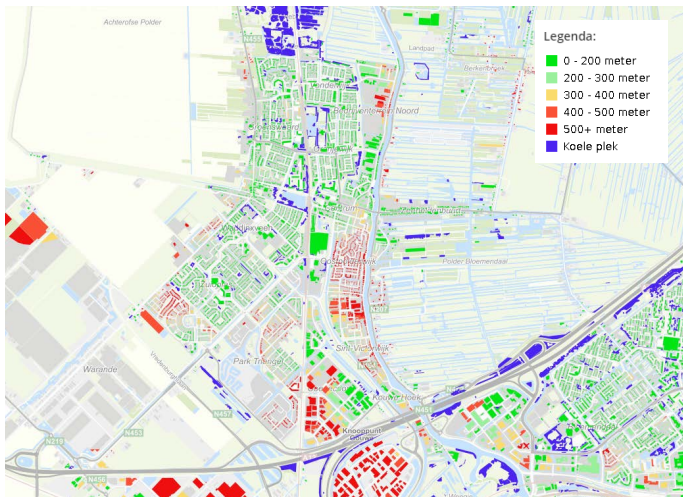
1.1 Feiten en prognoses

In dit gedeelte is een breed scala aan informatie verzameld en geanalyseerd van verschillende thema's die van invloed zijn op de toekomst van Waddinxveen. Binnen deze thema's zijn de klimaateffecten aan de ene kant en de woningbehoefte en bevolkingsprognose aan de andere kant maatgevend voor de uitwerking van de verschillende scenario's.

Klimaateffecten

De gemeente Waddinxveen krijgt in toenemende mate te maken met verschillende klimaateffecten. Vooral in de kern van Waddinxveen zorgen versterking en een gebrek aan schaduwrijke bomen voor hittestress, met name in buurten waar relatief veel oudere inwoners wonen. Hierdoor worden de gezondheidseffecten van hitte extra voelbaar. Ook wateroverlast komt in de bebouwde kom vaker voor, doordat regenwater door de vele verharding en het gebrek aan openbaar groen onvoldoende kan infiltreren. Op de langere termijn, richting 2050 en daarna, speelt bodemdaling zowel in de westelijke als oostelijke lage delen van de gemeente (polder Zuidplas respectievelijk polder Bloemendaal). In combinatie met kwel en verzilting van het grondwater vormt dit een groeiende uitdaging voor de landbouw in het gebied.

In de scenario's wordt dit op verschillende manieren meegenomen zoals vergroening binnen de kern of waterberging aan de rand van de bebouwde kom. Voor het

Kaart afstand tot koelte. Bron: Klimateffectenatlas.

buitengebied wordt gekeken naar nieuwe functies zoals waterberging en recreatie voor de gebieden waar op middellange termijn de klimateffecten spelen. Bij bouwen buiten de bestaande kern is gekeken naar watercompensatie ter plekke, naar innovatieve bouwmethoden zoals drijvend bouwen en is de impact weergegeven in de scoring van de scenario's op thema klimaat en water.

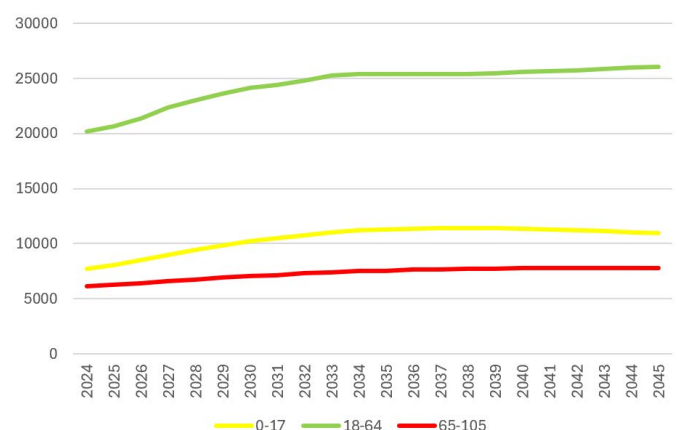
Woningbehoefte

Uit het Woningbehoefteonderzoek Waddinxveen (STEC, 2023) blijkt dat er zowel nu als in de toekomst een duidelijke en blijvende vraag is naar passende woningen. Het tekort aan sociale huurwoningen blijft een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast is er een groeiende behoefte aan woningen voor starters uit Waddinxveen die graag in de gemeente willen blijven wonen. Ook onder ouderen neemt de vraag toe naar kleinere, passende woningen, waaronder zorgwoningen die inspelen op hun veranderende woonbehoefte. Tegelijkertijd blijft er sprake van een sterke regionale druk, met vraag naar betaalbare starterswoningen en eengezinswoningen vanuit omliggende Randstadgemeenten. De kernvraag is op welke woningbehoefte de gemeente wil inspelen: de lokale, de regionale, of een combinatie daarvan – en in welke verhouding. De invulling hiervan verschilt per scenario.

Bevolkingsprognose

Op basis van de huidige woningbouwplannen telt Waddinxveen in 2032 ongeveer 42.000 inwoners, met een gemiddelde huishoudensgrootte van 2,5. Door autonome ontwikkelingen (onder andere geboorten) groeit het aantal inwoners vervolgens nog verder met 3.000 tot 2045. Dat is dus zonder verdere extra woningbouw. Op basis van dit jaar en dit inwoneraantal -dus 45.000 inwoners in 2045- zijn de scenario's voor het Perspectief 2050 berekend.

Bij elk scenario is een indicatie van de bevolkingsgroei opgenomen. De basis hiervan is bovengenoemde bevolkingsprognose. De groei van de bevolking hangt samen met het type woningen. Dit laatste is terug te zien in de scenario's. Het maakt immers uit of een woning voor een gezin gebouwd wordt of een klein appartement voor een starter. In scenario B, waar de nadruk ligt op woningen voor starters, wordt een huishoudensgrootte van 1,5 aangenomen voor extra woningen. Scenario C, dat zich richt op een breed scala van doelgroepen, hanteert een grootte van 2,0 voor de extra woningen, terwijl scenario D, dat zich richt op het blijven bouwen voor jonge gezinnen, uitgaat van 2,5 voor de extra woningen (gelijk aan de prognose).

Prognose Bevolkingssamenstelling per leeftijdsgroepen. Bron: Bevolkingsprognose Waddinxveen (2024).

Waddinxveen blijft tot 2050, mede door de focus op woningbouw voor jonge gezinnen, een relatief jonge gemeente. Echter, de bredere trend in Nederland

wijst op vergrijzing, die mogelijk ook in Waddinxveen zichtbaar zal worden na 2050, afhankelijk van het gekozen scenario. De vergrijzing speelt een rol in de demografische ontwikkelingen, met een stijging van het aantal ouderen die specifieke woningbehoeften met zich meebrengen, zoals zorgwoningen en levensloopbestendige woningen. Dit vraagt om een nauwkeurige afstemming van het woningaanbod en de voorzieningen, waarbij zowel de vergrijzing als de instroom van jonge huishoudens zorgvuldig in kaart moeten worden gebracht.

1.2 Vastgesteld beleid en projecten

Een beleidsinventarisatie is uitgevoerd om de situatie van Waddinxveen na 2030 inzichtelijk te maken. Dit omvat beleid op verschillende niveaus. De belangrijkste beleidsdocumenten en projecten zijn:

- De **Omgevingsvisie Waddinxveen 2050** maakt de opgaven per thema duidelijk en schetst een beeld van Waddinxveen na 2030. De opgaven zijn gebundeld in drie pijlers: 1) Veelzijdig polderlandschap, 2) Goed leven tussen stad en land, en 3) Innovatieve knoop aan de Gouwe. De omgevingsvisie behandelt zoeklocaties voor

De visiekaart van Omgevingsvisie Waddinxveen 2050

gebiedsontwikkeling tot 2030 (met realisatie tot ca. 2032). Het Perspectief Waddinxveen 2050 biedt een vertaling van deze pijlers naar een stip op de horizon voor 2050.

- **Koers naar Duurzaam Waddinxveen** (2021): Dit document beschrijft de vier belangrijkste transities voor Waddinxveen: circulaire economie, energietransitie, klimaatadaptatie en biodiversiteitsherstel.
- **Woonzorgvisie Waddinxveen 2035** (2022): Beleid en plannen voor wonen, zorg en welzijn tot 2035.
- **Nota maatschappelijke voorzieningen en accommodatiebeleid** (2020): Dit document schetst de aanpak voor voorzieningen in Waddinxveen.
- **Ruimtelijke Koers Toekomstbestendig Zuid-Holland** (2024): Dit beleidsdocument behandelt de doorwerking van ondergrond, netwerken en gebruiksfuncties, evenals het Integraal Ruimtelijk Voorstel aan het Rijk.
- **Europees beleid omtrent biodiversiteit en klimaat**: Gegrond op het klimaatakkoord van Parijs. Dit leidt in de scenario's tot meer ruimte voor natuur, duurzame energieopwekking en circulaire economie, met verschillende invullingen per scenario.
- Vanuit **Rijksbeleid voor verduurzaming** van economie en mobiliteit, wordt uitgegaan van positieve gevolgen voor milieu en gezondheid, zoals verbeterde lucht-, bodem- en waterkwaliteit. Dit uitgangspunt is gelijk in alle scenario's.

Daarnaast zijn er lopende projecten die relevant zijn voor de uitgangssituatie na 2030, zoals:

- Alle woningbouwprojecten tot 2032,
- De Nieuwe Bentwoudlaan en Beethovenlaan,
- De regionale doorfietsroute langs het spoor,
- De Vredenburgzone,
- De visie op ecologische verbindingzones.

1.3 Participatie

Participatie is een belangrijk onderdeel geweest van het proces van opstellen van Perspectief Waddinxveen 2050. Een uitgebreide beschrijving van het proces en de uitkomsten van het participatieproces is opgenomen in het participatieverslag. Door middel van diverse participatiemomenten, waaronder de enquête, straatgesprekken, jongerenparticipatie en de Ontwerpkamer, zijn waardevolle inzichten opgehaald over de prioriteiten die de inwoners van Waddinxveen leggen richting de toekomst. Hieronder een overzicht van de manier waarop de opgehaalde wensen zijn meegenomen in de scenariostudie.

Prioritaire thema's

In de enquête is inwoners gevraagd welke thema's Waddinxveen in 2050 prioriteit moet geven, vanuit de 9 thema's van de omgevingsvisie. De resultaten zijn weergegeven in onderstaand schema. Natuur en vrije tijd, gezondheid, wonen en voorzieningen kwamen als belangrijkste thema's naar voren. De scenario's zijn vervolgens beoordeeld op de mate waarin zij op deze opbrengsten aansluiten.

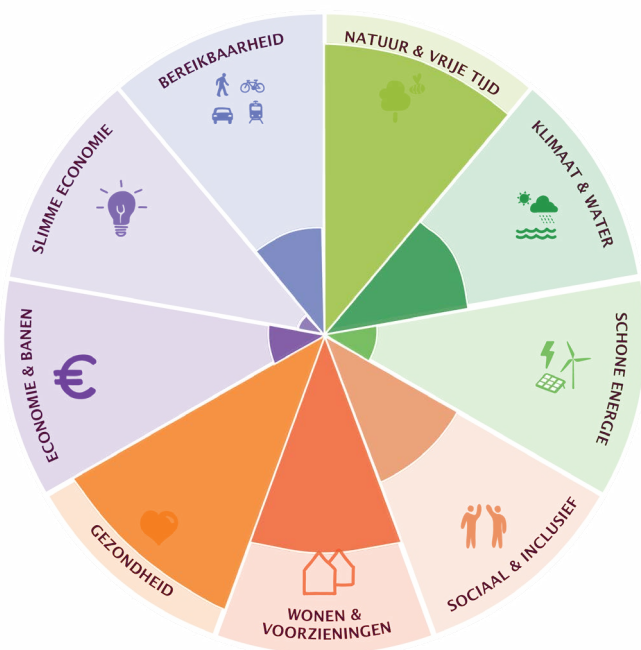

Voorbeeld AI-visualisatie uit de jongerenparticipatie.

Beelden jongerenparticipatie

In samenwerking met Waddinxveense jongeren zijn circa 80 AI-gegenereerde toekomstbeelden gecreëerd aan de hand van de vraag: Hoe zal Waddinxveen eruitzien in 2050? Deze beelden bieden waardevolle inzichten in de blik van jongeren op de toekomst. De beelden zijn gebruikt binnen de scenariostudie doordat per scenario een selectie gemaakt is van de meest passende beelden.

Disclaimer: Deze beelden dienen ter inspiratie en verbeelding van mogelijke scenario's, maar hebben geen officiële status. Hoewel we zorgvuldig te werk zijn gegaan, kunnen de beelden elementen bevatten die (onbedoeld) gebaseerd zijn op bestaande beelden of ontwerpen waarop auteursrechten rusten. De gemeente Waddinxveen en betrokken partijen aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele inbreuken op auteursrechten of andere rechten van derden.

Resultaten participatie: prioriteren thema's

Bouwstenenspel tijdens de Ontwerpkamer

Ontwerpkamer

In de Ontwerpkamer zijn samen met gemotiveerde inwoners, vertegenwoordigers van de samenleving en experts de eerste contouren van de scenario's geschetst. Hierbij is gebruikgemaakt van het bouwstenen spel: een interactief instrument gebaseerd op de thema's van de omgevingsvisie, waarbij ruimtelijke elementen op de kaart van Waddinxveen worden geplaatst. Vanuit de pijlers van de omgevingsvisie als vertrekpunt zijn zo meerdere ruimtelijke scenario's verkend. Tijdens de Ontwerpkamer is ook aandacht besteden aan thema's die onderbelicht waren in de rest van de participatie, zoals economie en energie, om zo een integrale blik op de toekomst te hebben.

1.4 Regionale ontwikkelingen en gevolgen

Bij het opstellen van de scenario's zijn gesprekken gevoerd met de buurgemeenten Gouda, Bodegraven-Reeuwijk, Alphen aan den Rijn en Zuidplas en met Provincie Zuid-Holland. Tijdens de Ontwerpkamer is ook input opgehaald van de twee waterschappen in Waddinxveen: Hoogheemraadschap van Rijnland en Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard.

Tot 2050 spelen in de regio diverse ontwikkelingen, waaronder gebiedsontwikkelingen voor woningbouw (zoals Westergouwe en Cortelande) en uitbreiding van bedrijventerrein Gouwe Park II. Vanuit de regio zijn daarbij verschillende aandachtspunten meegegeven aan de hand van de scenario's.

Zonder extra ruimte voor woningen en bedrijven in Waddinxveen zal de ruimtelijke druk op buurgemeenten toenemen, vooral in Gouda en Alphen aan den Rijn. Ook zijn zorgen geuit over verkeersoverlast op wegen zoals de Brugweg, Bredeweg en Coenecoopbrug als gevolg van keuzes in de diverse scenario's. Tegelijkertijd worden ook kansen gezien, zoals betere langzaamverkeersverbindingen over de A12, frequenter openbaar vervoer naar de Randstad, en samenwerking op het gebied van geothermie, duurzame warmte (Warmte Samenwerking Oostland) en mobiliteit.

De waterschappen benadrukken het belang van waterinfiltratie en -berging, zowel binnen de kern als in het buitengebied. De provincie vraagt aandacht voor de toekomst van bedrijventerreinen, de circulaire economie en de landbouw in het buitengebied.

De scenario's van de ruimtelijke verkenning Nederland 2050 (Planbureau voor de Leefomgeving, 2023)

1.5 Landelijke scenario's

Voor het opstellen van de vier scenario's voor Waddinxveen zijn landelijke scenario's van het Centraal Planbureau (CPB) en Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) als inspiratie gebruikt. Deze scenario's hebben dezelfde tijdshorizon als Perspectief Waddinxveen, 2050. Het CPB biedt met 'Kiezen voor later' vier scenario's: Autonoom, Markt, Duurzaam en Samen. Het PBL heeft in zijn ruimtelijke verkenning ook vier scenario's gepresenteerd: Mondiaal Ondernemend, Snelle Wereld, Groen Land en Regionaal Geworteld. Hoewel deze scenario's niet 1-op-1 zijn vertaald naar Waddinxveen, zijn belangrijke elementen wel meegenomen, zoals ruimte geven aan de natuur aan de stadsrand en de koppeling tussen ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen.

1.6 Positieve gezondheid

Gezondheid is als een belangrijk thema uit de participatie gekomen. Het is ook een van de thema's waarop brede welvaart wordt gedefinieerd. In de scenario's voor Waddinxveen in 2050 wordt

uitgegaan van positieve gezondheid, een bredere kijk op gezondheid waarin lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren bij elkaar komen. Zo is positieve gezondheid van inwoners beïnvloed door bijvoorbeeld de mogelijkheid om te fietsen en lopen naar werk, school en voorzieningen, door goede luchtkwaliteit, de aanwezigheid van ruimte om elkaar te ontmoeten en voor kinderen om te spelen en door voldoende groen in de wijk.

Scenario's worden beoordeeld op gezondheid op basis van de volgende criteria:

1. Basis op orde, zoals goede lucht- en waterkwaliteit;
2. De mogelijkheid om buiten te kunnen bewegen, spelen en ontmoeten in en rondom de wijken en buurten;
3. De nabijheid van dagelijkse voorzieningen, onderwijs en werk, op loop- en fietsafstand;
4. De nabijheid van groen vanuit waar men woont, op loop- en fietsafstand.

Als basis voor alle scenario's wordt uitgegaan van een verbetering van de lucht- en waterkwaliteit door verduurzaming. Per scenario krijgen de verschillende aspecten van een gezonde leefomgeving meer of minder aandacht.

1.7 Totstandkoming van de scenario's

De vier scenario's zijn tot stand gekomen door te bouwen op verschillende pijlers uit de Omgevingsvisie Waddinxveen en de wens van de raad om de groei in sommige gevallen te beperken. Elk scenario legt de nadruk op een specifieke pijler, waarbij één scenario zelfs uitgaat van een stagnatie in groei. Het proces begon met een integraal verhaal voor Waddinxveen, waarna passende ruimtelijke invullingen voor elk scenario werden geformuleerd. Dit werd steeds aangescherpt door een wisselwerking tussen schetsen en gesprekken met experts en regionale stakeholders. Daarnaast werd het Bouwstenen-spel als belangrijke bron gebruikt om de scenario's verder vorm te geven.

Een scenario is een totaalbeeld

Elk van de vier scenario's legt andere accenten op bijvoorbeeld woningbouw, natuurontwikkeling, duurzaamheid en mobiliteit. Elk scenario is een evenwichtig en zorgvuldig afgewogen totaalbeeld. Een scenario met een stevige bevolkingsgroei stelt andere eisen aan de bereikbaarheid, de energievoorziening, de klimaatadaptatie en een gezonde omgeving dan een scenario met een beperkte groei. De eisen zijn ook weer anders bij binnenstedelijke groei door meer hoogbouw, dan bij bebouwing in het landelijke buitengebied.

De vier scenario's die zijn ontwikkeld, geven verschillende toekomstperspectieven voor Waddinxveen:

- **Scenario A:** Waddinxveen kiest voor ademruimte. De gemeente groeit niet verder na de uitvoering van de vastgestelde bouwplannen tot 2032 en brengt het voorzieningenniveau op peil.

- **Scenario B:** Waddinxveen wordt een stedelijk knooppunt in het Groene Hart, goed verbonden met openbaar vervoer. Er komt hoogbouw in het centrum en bij stations. Water is een centraal element wat karakter aan de nieuwe stad geeft. In het buitengebied komt er ruimte voor natuur.
- **Scenario C:** Waddinxveen groeit maar behoudt zijn eigen groene en ruime karakter. Sociale cohesie staat centraal. Voor werk en voorzieningen wordt de verbinding met de buurgemeenten versterkt. Het landschap heeft een agrarische en recreatieve functie.
- **Scenario D:** Waddinxveen bouwt voort op de trends van de laatste decennia, met uitbreidingen voor wonen en werken en maakt maximaal gebruik van de centrale ligging in de Randstad.

Uitwerking van de scenario's

Elk scenario is opgebouwd uit dezelfde samenhangende onderdelen. Het begint met een verhalende schets van Waddinxveen in 2050, verteld door een persona die het toekomstbeeld tot leven brengt. Vervolgens worden per thema de gemaakte keuzes en de mogelijke gevolgen toegelicht. Een indicatieve kaart geeft ruimtelijk inzicht in de ontwikkeling van Waddinxveen. Tot slot wordt de koppeling gemaakt met de opbrengsten uit participatie, waaronder AI-beelden die zijn voortgekomen uit de jongerenparticipatie.

2

Scenario's Waddinxveen 2050

Scenario A | Ademruimte

Ervaring van Kim (60) in Waddinxveen in 2050

Kim woont in Waddinxveen sinds haar huwelijk. Samen met haar man was ze een van de eerste bewoners van de wijk Triangel. Het is hier rustig en comfortabel wonen. De mensen kennen elkaar goed, en Kim kan makkelijk lopend of fietsend bij alle voorzieningen komen.

Op een regenachtige ochtend fietst Kim het vertrouwde centrum van Waddinxveen binnen, richting Gouweplein. Het fietspad is rustig en veilig. Waddinxveen ziet er tegenwoordig anders uit. Langs de straten en de parken liggen nieuwe grote waterpartijen en sloten en staan nieuwe bomen. Deze helpen bij zware regenval, zoals die van afgelopen week. Het extra groen trekt ook meer vogels en dieren aan, zoals de twee huismussen die in de boom voor Kims huis een nest hebben gemaakt.

In de afgelopen jaren heeft Waddinxveen flink geïnvesteerd in nieuwe voorzieningen, die aansluiten op de wensen van de bewoners. Huisartsen, sportfaciliteiten en winkels zijn makkelijk te vinden. Ook de buitenruimte en het openbaar vervoer zijn goed geregeld. Kim zet zichzelf in voor haar wijk via een vereniging die het buurtgroen onderhoudt. De energiekosten zijn laag omdat de buurt zelf energie opwekt met zonnepanelen, geothermie en buurtbatterijen. Dat scheelt geld, maar de gemeentelijke lasten zijn wel elk jaar hoger geworden om deze voorzieningen te betalen.

In Waddinxveen zijn de laatste jaren weinig nieuwe woningen. Daardoor is het een populaire en luxe plek geworden om te wonen. Kim en haar man wonen nog steeds in hun eerste huis. Hun jongste zoon woont op een eigen verdieping. Hun oudere zoon moest verhuizen omdat hij geen betaalbare woning in Waddinxveen kon vinden voor zijn jonge gezin. Dat vindt Kim jammer, want hij werkt in het nieuwe zorgcentrum in Waddinxveen.

Kim en haar burens hebben goed contact, omdat ze elkaar al heel lang kennen. Veel mensen in de wijk wonen al lang in Waddinxveen. Maar Kim merkt dat haar burens steeds ouder worden en dat er weinig jonge mensen in de buurt komen wonen. Samen met haar man vraagt ze zich af hoelang deze situatie nog goed blijft gaan. Ze willen graag kleiner wonen, maar er zijn weinig mogelijkheden om door te verhuizen binnen hun wijk of ergens anders in Waddinxveen. En ze willen hier niet weg. Want het is hier zo fijn!

Het is hier rustig en comfortabel wonen en ik kan makkelijk bij alle nieuwe voorzieningen komen.

Er zijn nieuwe grote vijvers en bomen. Deze trekken ook meer vogels en dieren aan.

Kim (60)

We willen hier niet weg. Want het is hier zo fijn!

Onze oudere zoon moest verhuizen omdat hij geen betaalbare woning in Waddinxveen kon vinden.

Waddinxveen kiest voor **ademruimte**. De gemeente groeit niet verder na de uitvoering van de vastgestelde bouwplannen tot 2032 en brengt het voorzieningenniveau op peil.

Wonen

Waddinxveen blijft in scenario A binnen de huidige bebouwde contouren. De focus na 2030 ligt voornamelijk op verbeteringen voor huidige bewoners. De gemeente gaat bestaande woningen vernieuwen en verbeteren. Na de uitvoering van bestaande bouwplannen tot 2032 worden er weinig nieuwe woningen gerealiseerd. Er komen maximaal 1.000 woningen bij door beter benutten van het bestaande woningvoorraad, bijvoorbeeld door splitsen van woningen en transformatie van overige panden naar woonfunctie. Omdat deze extra woningen kleiner zijn, wonen erin gemiddeld 2 personen per huishouden, ter vergelijking met 2,5 in de rest van de gemeente. In 2050 heeft Waddinxveen met deze ontwikkeling ongeveer 47.000 inwoners.

Doordat er weinig nieuwe woningen erbij komen en de algemene leefkwaliteit omhoog gaat, wordt Waddinxveen een fijne plek om te wonen. Maar er zal er ook minder doorstroming op de woningmarkt zijn. Jongeren die in Waddinxveen willen blijven wonen, vinden hier steeds moeilijker een woning. Er ontstaat dus zelfs een uitstroom van jongeren. Dit accentueert de vergrijzing van de gemeente.

Voorzieningen

De gemeente zet in op een verdere verbetering van het voorzieningenniveau, verder dan bestaande afspraken tot 2030. Lokale initiatieven helpen bij de groei van maatschappelijke, groene en commerciële voorzieningen zowel in de wijken als in het centrum. Met de vergrijzing komt er ook de vraag naar meer specifieke voorzieningen zoals zorginstellingen. Denk ook aan schaduwrijke parken en kleinschalige

winkels op loopafstand in buurten waar veel ouderen wonen. Zoveel extra voorzieningen in stand houden zonder een uitbreiding van de bevolking kan leiden tot hogere gemeentelijke lasten.

Gezondheid

In dit scenario valt het accent vanuit positieve gezondheid op nabijheid van voorzieningen en groen. Zo worden alle bewoners aangemoedigd om mee te doen in de samenleving en actief te bewegen op alle leeftijden. Er wordt ingezet op voorzieningen en groen in en nabij woonwijken, met specifiek een accent op zorgvoorzieningen voor ouderen. Natuur krijgt veel ruimte en kunnen inwoners via aantrekkelijke loop- en fietsroutes naar het buitengebied om te recreëren.

Natuur en vrije tijd

De gemeente investeert in meer groen, nieuwe wandel- en fietspaden naar de rand van het kern en de aanleg van ecologische verbindingzones. Deze zones zorgen voor meer planten en dieren en maken het gebied aantrekkelijker voor recreatie. Er is een duidelijke grens tussen het kern en het landschap eromheen. Deze groene, ecologische rand beschermt het buitengebied en zorgt ervoor dat ook de openbare ruimte binnen de kern wordt verbeterd.

Klimaatadaptatie

De gemeente bereidt zich voor op klimaatverandering. Er komen extra watervijvers en groene gebieden in het centrum en aan de groene rand van Waddinxveen om water goed op te kunnen vangen. In straten worden meer bomen geplant om hitte tegen te gaan. De groene rand tussen de huizen en de Bentwoudlaan biedt ruimte voor recreatie, planten en dieren, en helpt bij het opvangen van regenwater.

Afbeeldingen: Passende AI-gegenereerde beelden uit de jongerenparticipatie. Disclaimer: de beelden geven een sfeer weer maar exacte elementen zijn niet leidend bedoeld.

Energie

In dit scenario is de toename van de energievraag in Waddinxveen klein. Dit komt door de beperkte groei, maar ook door energiebesparing en door verduurzaming van bestaande woningen. Waddinxveen streeft ernaartoe om de energiegebruik van huishoudens lokaal op te wekken. Dat wordt bereikt vooral met zonnepanelen op daken, geothermie en aquathermie, zowel in de kern als op bedrijventerreinen en in het glastuinbouwgebied.

Economie en werk

Lokale ondernemerschap en werkgelegenheid blijven nauw verbonden met lokale voorzieningen. Door investeringen in zorg, onderwijs en groen ontstaan er nieuwe banen in de kern, wat de nabijheid van wonen en werken behoudt. Er bevindt zich in scenario A geen groei van grote bedrijven of glastuinbouw.

Bereikbaarheid

Waddinxveen blijft goed bereikbaar met het openbaar vervoer, waarbij de wijken worden beter verbonden met het centrum met lokale buslijnen. Er komen ook betere fietspaden, meer fietsenstallingen bij stations en de verkeersveiligheid wordt in het algemeen verbeterd.

Regionale gevolgen

Waddinxveen blijft in scenario A een aantrekkelijke plek om te wonen. Omdat er weinig nieuwe woningen erbij komen, komt de woningbouwdruk op omliggende gemeenten zoals Gouda en Alphen aan den Rijn te liggen. Ook moet elders in de regio gezocht worden naar locaties voor nieuwe bedrijvigheid.

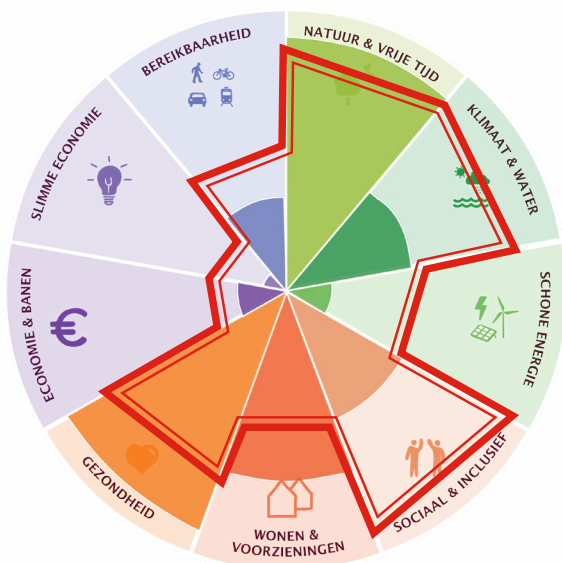

Afbeelding: Passend AI-gegenereerd beeld uit de jongerenparticipatie. Disclaimer: de beelden geven een sfeer weer maar exacte elementen zijn niet leidend bedoeld.

Aansluiting op participatieopbrengsten

Scenario A sluit goed aan bij wat inwoners belangrijk vinden. Het scoort hoog op de thema's natuur en vrije tijd, klimaat en water, sociaal en inclusief en gezondheid. Uit de vragenlijst bleek dat veel mensen een gezonde leefomgeving willen. Daarom investeert de gemeente in betere voorzieningen. Ook natuur krijgt een belangrijke plek. Door een duidelijke grens te trekken tussen bebouwing en natuur, blijft het buitengebied beschermd. Verder scoort het scenario gemiddeld op de thema's schone energie, wonen en voorzieningen en bereikbaarheid: bestaande woningen worden verduurzaamd, schone energie wordt opgewekt en er wordt geïnvesteerd in het verbeteren van bereikbaarheid. Op werk en slimme economie scoort scenario A het laagst: economie is hier niet de focus en activiteiten groeien niet of beperkt.

Scenario A scoort *hoog* op thema gezondheid. In dit scenario valt het accent vanuit positieve gezondheid op nabijheid van voorzieningen en groen goed verspreid in de bestaande wijken en buurten. Zo worden inwoners aangemoedigd om mee te doen in de samenleving en actief te bewegen op alle leeftijden. Er wordt ingezet op voorzieningen en groen in en nabij wijken en buurten, met specifiek een accent op zorgvoorzieningen voor ouderen. Natuur krijgt veel ruimte buiten de kern en kunnen inwoners via aantrekkelijke loop- en fietsroutes naar het buitengebied om te recreëren.

Figuur: De scoring van scenario A in vergelijking met de participatieopbrengsten.

Scenario A

Ademruimte

Wonen

- Focus op huidige bewoners. Vergrijzing.
- 1.000 extra woningen door beter benutten met huishoudensgrootte 2,0 (huidig 2,4)
- ca. 47.000 inwoners in 2050

Voorzieningen

- Groei in voorzieningenniveau (maatschappelijk, groen, winkels etc.) door veel lokale initiatieven
- Gemeentelijke lasten omhoog

Gezondheid

- Voorzieningen en groen dichtbij huis
- Stimuleren van bewegen en ontmoeten
- Ruimte voor natuur en recreatie
- Aantrekkelijke routes naar het buitengebied

Natuur en vrije tijd

- Groen in en om de kern
- Alle ecologische verbindingzones worden aangelegd
- Wandel en fietsroutes naar rand

Klimaatadaptatie

- Waterberging in kern en groene rand
- Minder hittestress door bomen op straat
- Meer ruimte voor waterberging en (natte) natuur in het buitengebied

Energie

- Lage energievraag
- Bestaande woningen verduurzaamd
- Zelf opwekken: zon op dak, geo- en aquathermie

Economie en werk

- Lokaal ondernemerschap in relatie tot voorzieningen (zorg, onderwijs, groen)
- Nabijheid van wonen en werken blijft gelijk

Bereikbaarheid

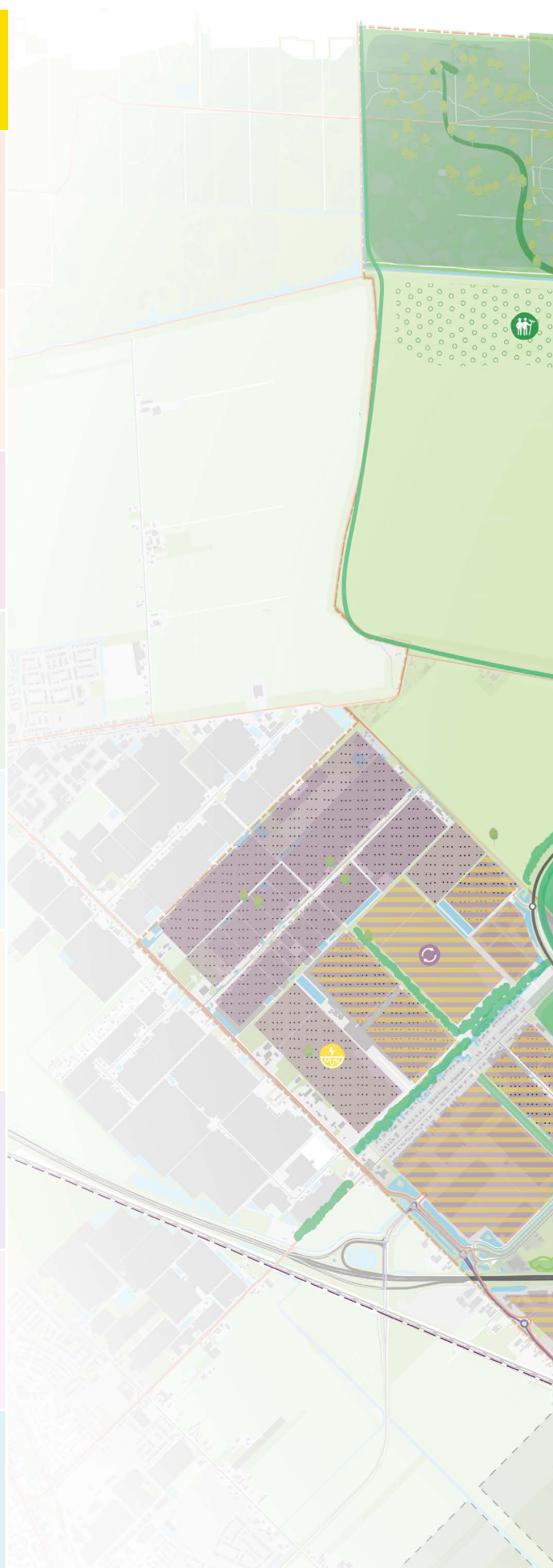

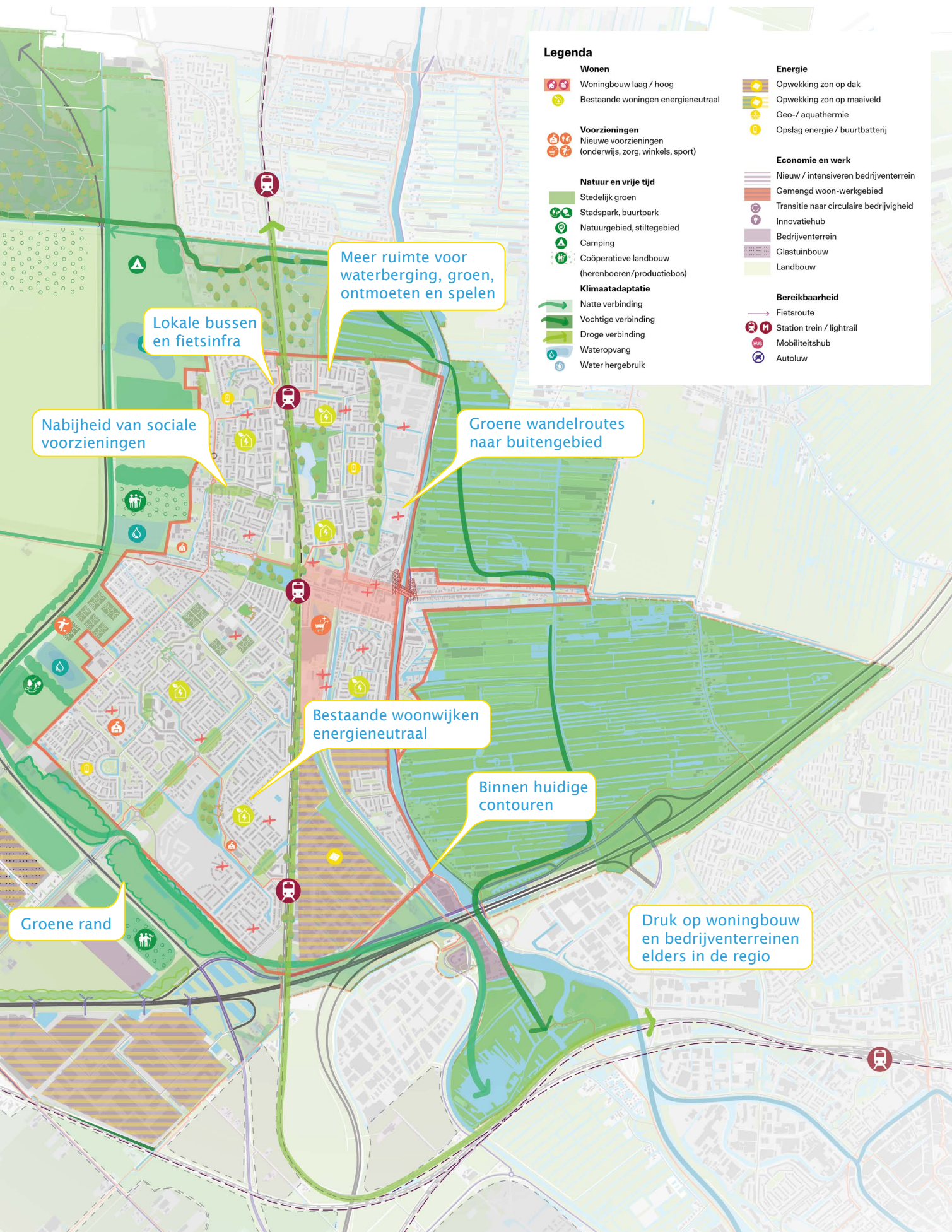
- OV op peil
- Fietsenstallingen stations
- Verkeersveiligheid

Regionale gevolgen

- Fijne en mogelijk dure gemeente om in te wonen
- Aantrekpunt voor voorzieningen en banen
- Druk woningbouw en nieuwe bedrijven ligt op rest van de regio, vooral Gouda en Boskoop

Scenario B | Stedelijk knooppunt

Ervaring van Jamal (27) in Waddinxveen in 2050

Jamal is na zijn studie in Rotterdam weer terugverhuisd naar zijn geboortedorp Waddinxveen. Hij fietst over een breed fietspad tussen het groen. Terwijl hij om zich heen kijkt, geniet hij van de natuur waar zowel jongeren als ouderen wandelen en sporten. In de buurt staan nieuwe appartementengebouwen, net zo hoog als de bekende Hefbrug. Verderop ziet hij windmolens en het parkeergebouw bij de A12. Daar kan je makkelijk overstappen van de auto op de bus of trein. Deze windmolens en het vervoersknooppunt zorgen ervoor dat Waddinxveen nu een schone en groene plek is. Al sinds 2040 gebruikt de gemeente net zoveel energie als ze zelf opwekt. In het centrum rijden bijna geen auto's meer. Dat is fijn voor de rust in het centrum, maar aan de randen is het wel drukker. Het kostte tijd om te wennen aan het minder gebruiken van de auto.

Jamals ouders wonen dichtbij. Ze zijn pas verhuisd naar een luxe ouderenappartement in het centrum, dichtbij winkels en andere voorzieningen. Jamal zelf woont in een appartement in het verbouwde bedrijventerrein Coenecoop, dat modern comfort combineert met een stoere uitstraling. De wijk is een fijne plek om te wonen, werken en ontspannen. Het is een levendige omgeving, die ook rust uitstraalt. Jamal werkt in een hip kantoor voor jonge ondernemers, niet ver van zijn huis. Soms gaat hij naar zijn werkplaats in de voormalige Glasparel. Daar test hij duurzame uitvindingen en ideeën.

Vandaag heeft Jamal afgesproken met vrienden op de Zuidkade. Dat is dé plek in Waddinxveen om te genieten van een drankje op het terras. Terwijl hij ernaar toe fietst, kijkt hij uit over het water van de Gouwe. In de verte ziet hij het stiltegebied in de polder. Dat is een rustige plek voor vogels en andere dieren, waar de natuur vrij kan groeien.

De Zuidkade is juist vol leven. Mensen zitten op terrassen, praten, lachen en genieten van de sfeer. Jamal zet zijn fiets in de fietsenstalling aan de rand van het plein en begroet zijn vrienden. Waddinxveen is in de afgelopen jaren flink veranderd. Er is meer hoogbouw gekomen, maar de charme van het oude dorp aan de Gouwe is gebleven. Fiets- en openbaar vervoerverbindingen met andere plaatsen zijn erg goed, en de mix van moderne woningen en historische gebouwen maakt het dorp extra aantrekkelijk.

Vanavond reist Jamal met de trein naar Leiden om een tentoonstelling te bekijken. De trein rijdt vaak, waardoor hij makkelijk door de Randstad reist zonder een auto nodig te hebben. Maar nu geniet hij eerst van de Zuidkade, de gesprekken en de gezelligheid.

Hier is een fijne plek om te wonen, werken en ontspannen.

Deze windmolens zorgen ervoor dat Waddinxveen nu een schone en groene plek is.

Terwijl ik fiets, geniet ik van de natuur waar jongeren en ouderen wandelen en sporten, en de natuur vrij kan groeien.

Jamal (27)

De trein rijdt vaak, waardoor ik makkelijk door de Randstad reis.

Aan de Gouwe is het vol leven. Er is nieuwe hoogbouw gekomen, maar de charme van het oude dorp is gebleven.

Waddinxveen wordt een **stedelijk knooppunt** in het Groene Hart, goed verbonden met openbaar vervoer. Er komt hoogbouw in het centrum en bij stations. Water is een centraal element wat karakter aan de nieuwe stad geeft. In het buitengebied komt er ruimte voor natuur.

Wonen

In scenario B maakt Waddinxveen gebruik van haar centrale ligging in het Groene Hart en de Randstad. De gemeente wil en levendige en goed bereikbare plek zijn. Daarom wordt er gebouwd voor zowel starters en jong talent als voor ouderen die willen afschalen. Zo komt de woningmarkt beter in beweging. Binnen de bestaande grenzen komen er 4.000 tot 5.000 nieuwe woningen bij. In deze nieuwe, kleinere woningen wonen er gemiddeld 1,5 personen per huishouden, ter vergelijking met 2,5 in de rest van de gemeente. In 2050 heeft Waddinxveen hiermee ongeveer 52.000 inwoners.

De nieuwe woningen worden gerealiseerd in hoge dichtheden rondom de stations en aan de Gouwe. Door het mengen van de twee doelgroepen met elkaar kan jong en oud naast elkaar wonen en voor elkaar zorgen. Daarnaast worden op bedrijventerreinen zoals Noord, Mercuriusweg en Zuid nieuwe woon-werkwijken ontwikkeld. Dat betekent een hoger aandeel van woningen ten opzichte van de huidige plannen voor deze gebieden.

Voorzieningen

Het stadshart kent een schaa sprong door de toegevoegde dichtheid en woningen. Hier wordt een bruisende plek met sportvoorzieningen, culturele instellingen en horeca langs de Gouwekade. Ook in de nieuwe woon-werkwijken komen er voorzieningen zoals sport, horeca en onderwijs, waardoor deze gebieden aantrekkelijk worden om te wonen en te

werken. Deze ontwikkelingen zorgen voor meer levendigheid langs de Gouwe en trekken zowel bewoners als bezoekers aan.

Gezondheid

In scenario B ligt voor gezondheid de nadruk op een stedelijk, autoluw centrum dichtbij treinstations. Er is veel ruimte voor fietsen, sporten en ontmoeten aan de Gouwe, voor zowel jong als oud. In dit scenario krijgt de natuur veel ruimte en kunnen inwoners via aantrekkelijke loop- en fietsroutes naar het buitengebied. Zo wordt fysiek bewegen maximaal aangemoedigd.

Natuur en vrije tijd

Groen speelt een belangrijke rol in scenario B. De ecologische verbindingzones aan de rand van de kern worden ruimer aangelegd en Waddinxveen breidt zich ook in dit scenario niet verder uit. Er is een helder verschil tussen ruimte voor natuur en ruimte voor recreatie. In de polders komen speciale stiltezones om planten en dieren te beschermen, in combinatie met nieuwe waterberging. Naar recreatiegebieden zoals Bentwoud komen er nieuwe fiets- en wandelpaden vanuit de kern.

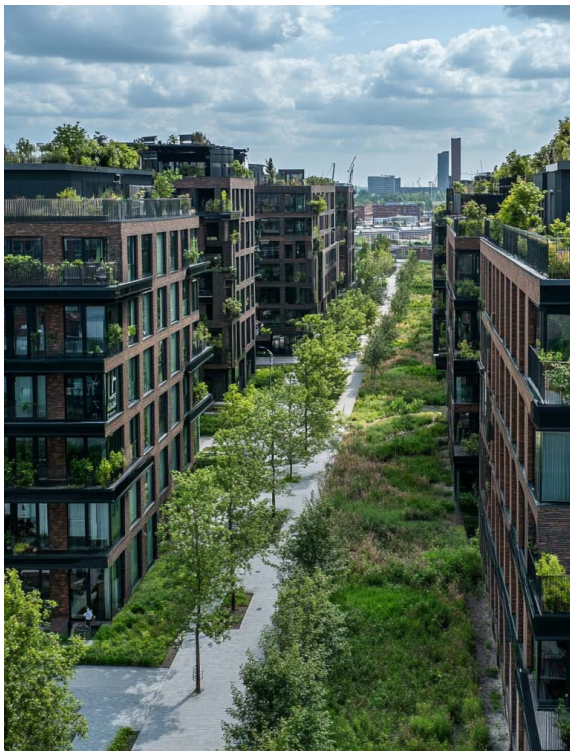
Klimaatadaptatie

Klimaatmaatregelen vinden in de hele gemeente plaats. Er komen extra plekken voor waterberging in de openbare ruimte, meer groene verbindingen en meer ruimte voor natte natuur. In het stadshart wordt verdicht, hierdoor is er voor afwatering extra behoefte aan waterberging aan de rand en in de polders. Op plekken waar landbouw steeds lastiger wordt door bodemdaling en verzilting, zoals polder Bloemendaal, kiest Waddinxveen in dit scenario voor meer waterberging en natte natuur.

Energie

In dit scenario streeft Waddinxveen om versneld energieneutraal te worden. Hiervoor zet de gemeente in op een combinatie van energiebesparing,

Afbeeldingen: Passende AI-gegenereerde beelden uit de jongerenparticipatie. Disclaimer: de beelden geven een sfeer weer maar exacte elementen zijn niet leidend bedoeld.

duurzaam opwekken en aansluiten op nieuwe duurzame energiebronnen. Door in te zetten op openbaar vervoer en fiets wordt energiegebruik van mobiliteit beperkt. Op bedrijventerreinen en Glasparel+ wordt energie opgewekt uit zonne-energie, wind, geothermie en aquathermie. Langs de A12 komen er nieuwe, efficiëntere windmolens. Ook worden andere locaties onderzocht voor zonne- en windenergie, zoals in het bedrijventerrein, glastuinbouwgebied of in het westelijke buitengebied, vooral in de buurt van nieuwe energie-infrastructuur. Energiehubs en buurtbatterijen helpen om de energie lokaal te verdelen en op te slaan. Daarnaast worden bestaande woningen duurzamer gemaakt.

Om de energiebehoefte te dekken moet Waddinxveen ook samenwerken met de regio, daarom sluit de gemeente zich aan op het warmtenet van de Warmte-Samenwerking Oostland (WSO) en onderzoeken gemeenten in de regio samen de kansen voor geothermie.

Bereikbaarheid

Economie en werk

Wonen en werken worden in dit scenario beter met elkaar verbonden. Er komen woon-werkwijken met ruimte voor nieuwe, kleine bedrijven zoals startups met veel werkgelegenheid die jonge talent aantrekt. Hierdoor kunnen inwoners dichtbij huis werken en neemt de lokale en regionale werkgelegenheid toe. Bedrijven die niet goed te combineren zijn met de woonfunctie verhuizen naar het gebied Glasparel, maar het is ook mogelijk dat menging van wonen en werken makkelijker wordt gemaakt specifiek in deze woon-werkwijken. Op bedrijventerreinen aan de A12 komt er ook ruimte voor meer circulaire economie dankzij de gunstige regionale ligging aan de snelweg.

Bereikbaarheid

De woningbouw in dit scenario - met hoge dichtheden in het stadshart - kan niet traditioneel worden gefaciliteerd door automobilititeit. De focus in scenario B

ligt daarom op een beloopbaar centrum met lage parkeernorm en uitstekende verbindingen naar de regio met openbaar vervoer en fiets. Waddinxveen zet in op snellere, frequentere treinverbindingen naar Rotterdam, Den Haag en Leiden en snelfietsroutes naar de omliggende kernen.

Hierdoor kan Waddinxveen een autoluwe centrum krijgen waar lopen, fietsen en verblijven prettig is. De monumentale Hefbrug wordt gereserveerd voor langzaam verkeer en beperkte bestemmingsverkeer. Bij stations en aan de rand van het autoluwe centrum komen er hubs waarvan men ook met lokale bussen het centrum in kan. Ook kunnen er oplossingen op maat worden gevonden voor minder mobiele personen die in het centrum wonen. In het autoluwe centrum kunnen lokale bussen en logistiek op aangegeven routes rijden, en hulpdiensten overal.

De maatregelen voor het autoluwe centrum kunnen als gevolg hebben dat de verkeersdruk op omliggende wegen en oeververbindingen, zoals de Coenecoopbrug, de Brugweg, de Bredeweg en wegen in Boskoop verergert. Waddinxveen moet hiervoor samen met de regio zoeken naar oplossingen.

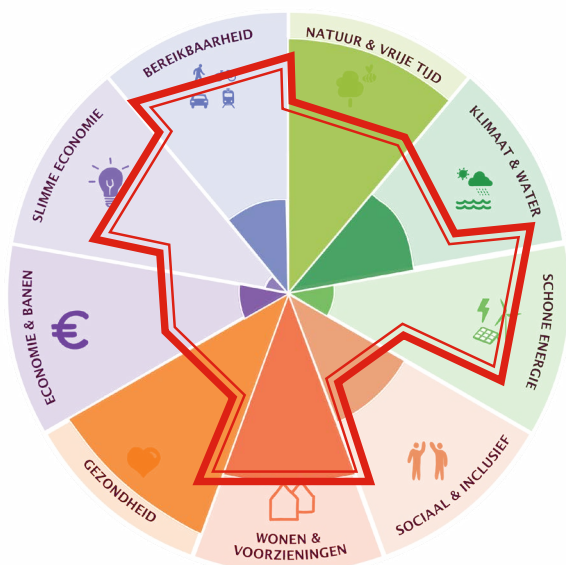

Regionale gevolgen

Waddinxveen speelt in dit scenario een grotere rol in de regio. De gemeente werkt goed samen met omliggende plaatsen en helpt bij de regionale woningbouwopgave. Door extra woningbouw in Waddinxveen kan vooral in Gouda en Boskoop de woningbouwdruk afnemen. Daarnaast faciliteert Waddinxveen ruimte voor circulaire economie waar een provinciale behoefte voor is. Ook op thema energie zijn regionale samenwerkingen zoals WSO en geothermie belangrijk. Buurgemeenten zoals Alphen aan den Rijn hebben ook baat bij investeringen in de treinverbinding en snelfietsroutes. Tegelijkertijd kunnen de maatregelen voor het autoluwe centrum in Waddinxveen leiden tot meer verkeersdruk op omliggende wegen, waarvoor regionale afstemming nodig is.

Aansluiting op participatieopbrengsten

Scenario B scoort op alle thema's beter dan gemiddeld en scoort met name hoog op de thema's bereikbaarheid, slimme economie, wonen en schone energie. Dat komt doordat de oplossingen in dit scenario lopen hand in hand met elkaar: de ontwikkeling van woningbouw en nieuwe banen rondom openbaar vervoer knooppunten leidt tot meer nabijheid van voorzieningen, en de focus ligt juist op de doelgroepen die moeilijk een woning kunnen vinden of die extra voorzieningen nodig hebben. Het buitengebied blijft daarnaast vrij voor meer natuurherstel, waterberging en duurzame energieopwekking. De ambitie om versneld energieneutraal te worden zorgt ervoor dat dit alles haalbaar is op een duurzame manier.

Figuur: De scoring van scenario B in vergelijking met de participatieopbrengsten.

Scenario B scoort *gemiddeld* op thema gezondheid. In dit scenario ligt voor gezondheid de nadruk op een stedelijk, autoluw centrum dichtbij treinstations. Er is veel ruimte voor fietsen, sporten en ontmoeten aan de Gouwe, voor zowel jong als oud. In dit scenario krijgt de natuur veel ruimte buiten de kern en kunnen inwoners via aantrekkelijke loop- en fietsroutes naar het buitengebied. Binnen de kern en vooral in het centrum is er minder ruimte voor openbaar groen door dichte bebouwing, ondanks inzet van verticaal groen (groene daken en gevels) waar mogelijk. Hierdoor is kwalitatief groen voor sommige inwoners op een grotere afstand te vinden. Nieuwe voorzieningen zijn geconcentreerd in het centrum en dus zeer goed bereikbaar te voet voor inwoners daar. Vanuit wijken en buurten kan echter de langere afstand onaantrekkelijk zijn.

Afbeelding: Passend AI-gegenereerd beeld uit de jongerenparticipatie. Disclaimer: de beelden geven een sfeer weer maar exacte elementen zijn niet leidend bedoeld.

Scenario B

Stedelijk knooppunt

Wonen

- Ouderen, starters, jong talent. Doorstroom
- Hoogbouw binnen huidige contouren
- + 4.000 á 5.000 extra woningen met huishoudensgrootte 1,5 (huidig 2,4)
- ca. 52.000 inwoners in 2050

Voorzieningen

- Diverse stedelijke voorzieningen in stadshart en Gouwekade
- Nieuwe type voorzieningen voor jonge doelgroep: sport, cultuur, horeca
- Levendigheid en reuring aan de Gouwe

Gezondheid

- Beloopbaar, autoluw centrum dichtbij ov
- Ruimte voor bewegen, sporten en ontmoeten
- Natuur krijgt veel ruimte
- Aantrekkelijke routes naar het buitengebied

Natuur en vrije tijd

- Groene verbindingen voor fiets en voetgangers naar buitengebied
- Natuur, stiltezones
- Alle ecologische verbindingzones aangelegd

Klimaatadaptatie

- Waterberging integraal opgelost
- Meer ruimte voor waterberging en (natte) natuur in het buitengebied, vooral in polder Bloemendaal.
- In het westelijke deel is er ook ruimte voor energietransitie.

Energie

- Versneld energieneutraal
- Energiehubs en buurtbatterijen
- Maximaal duurzaam opwekken met zon, wind, aqua- en geothermie, aantakken op Warmte Samenwerking Oostland

Economie en werk

- Woon-werkwijken, start-ups
- Circulaire economie hubs
- MKB verplaatsen naar bedrijventerreinen
- Nabijheid van wonen en werken, vooral regionaal.

Bereikbaarheid

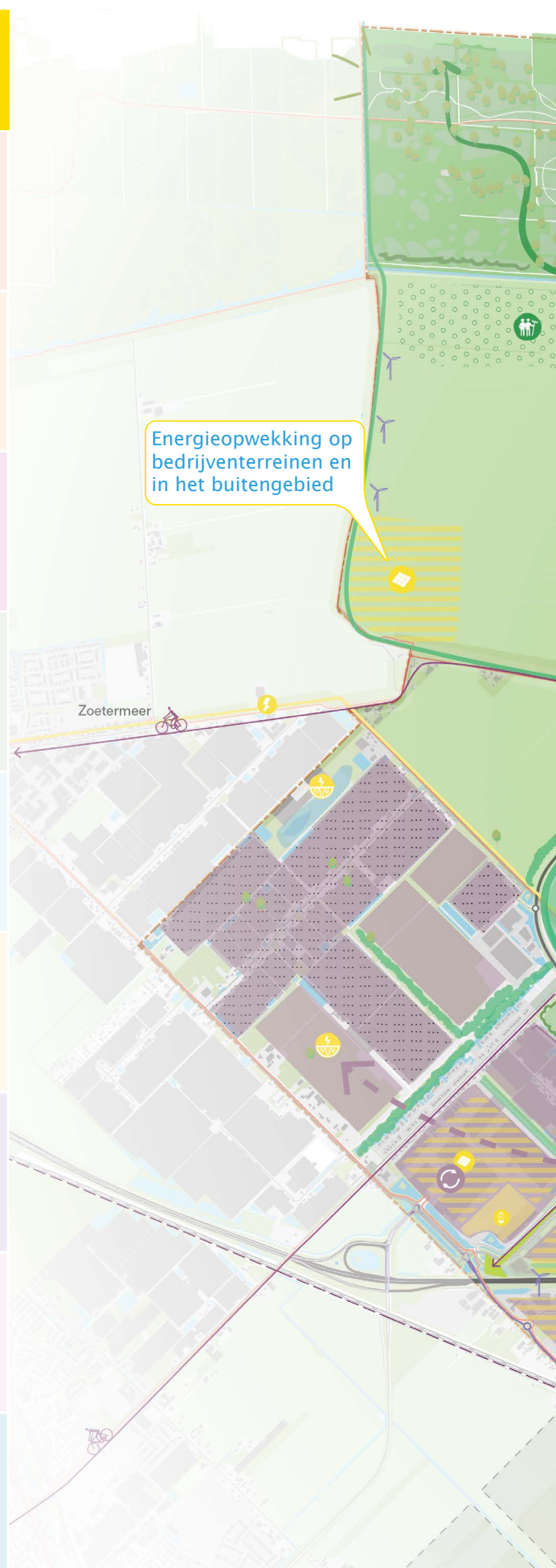

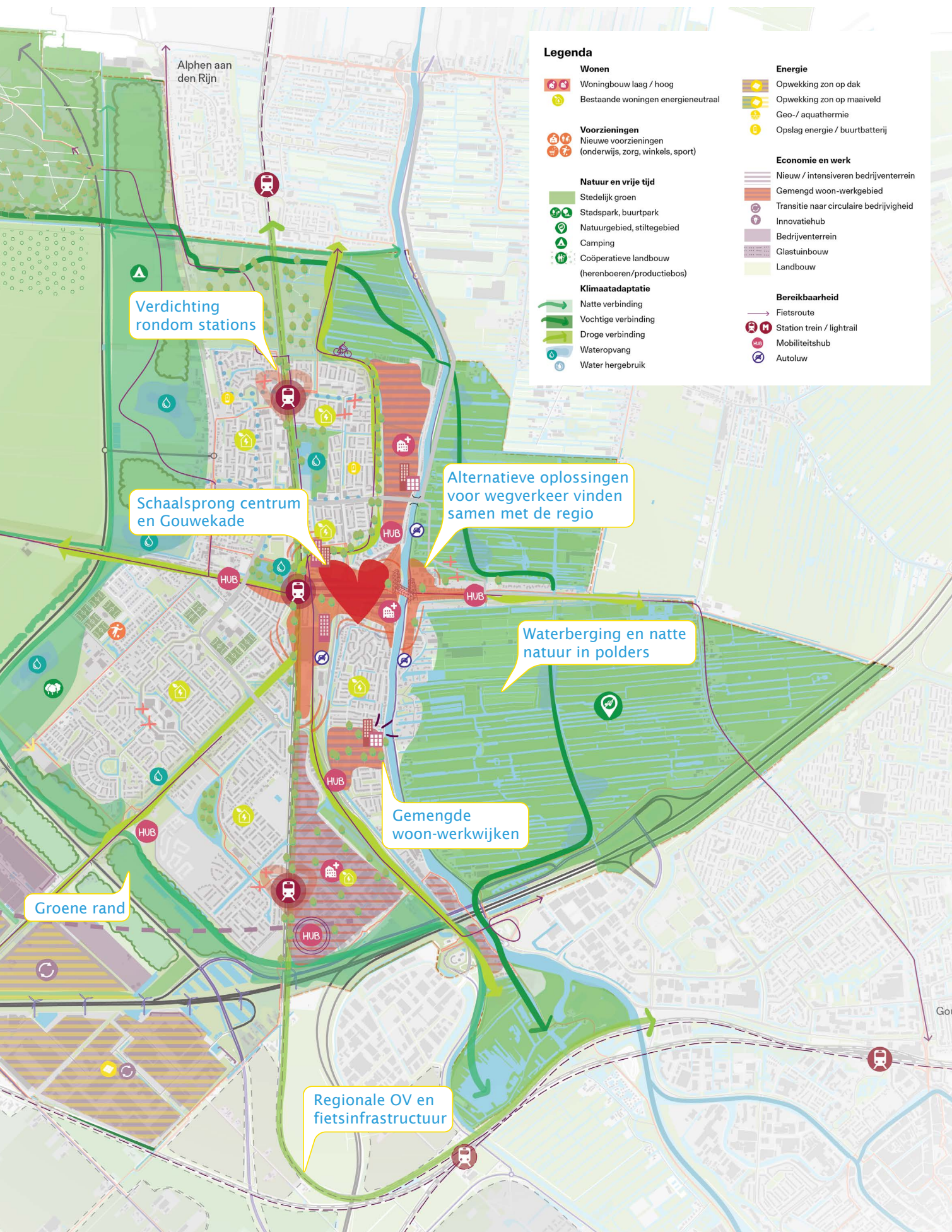
- Hoogfrequent openbaar vervoer naar Randstad
- Uitbreiden regionale fietsinfrastructuur
- Lage parkeernorm, focus op fietsers en voetgangers, autoluwe kern, knip Hefbrug

Regionale gevolgen

- Economische complementariteit met regio
- Centralere rol in de regio
- Betere openbaar vervoer ook goed voor Alphen
- Mogelijk extra verkeersdruk elders

Scenario C | Sociale cohesie

Ervaring van Eva (39) in Waddinxveen in 2050

Eva loopt met haar twee kinderen en een boodschappentas door de gezellige, rustige straten van Waddinxveen. Ze is op weg naar het wijkcentrum om de hoek. Het is zaterdagochtend, en de kinderen zijn druk en vrolijk omdat het wijkfeest vandaag plaatsvindt.

Eva en haar gezin wonen aan de rand van Waddinxveen, in een nieuwe straat met veel groen. Alle dagelijkse voorzieningen liggen op loopafstand in de oude buurtcentra. Vanuit hun huis kijken ze uit op het mooie polderlandschap. Dit landschap verandert elke dag en elk seizoen, waardoor het altijd verrast. De wijk heeft ook veel vijvers en sloten met groene oevers erbij gekregen. Hierdoor blijft de buurt droog, zelfs tijdens de hevige regenbuien van de laatste jaren.

In de buurt kent iedereen elkaar en is het rustig omdat alle auto's geparkeerd staan in de parkeerplekken langs de Bentwoudlaan. Daar kan je een leenfiets pakken als je ver de wijk in moet. Hierdoor kunnen de kinderen veilig op straat spelen. Terwijl Eva door de wijk loopt, ziet ze haar ouders vaak tuinieren in de gezamenlijke tuin van hun hofje. Het hofje is een fijne plek vol groen waar burens en familie elkaar ontmoeten. Eva helpt haar ouders regelmatig. Ze brengt hen naar de huisarts of haalt een grote tas boodschappen voor de hele week.

Eva werkt als innovatie-expert bij Glasparel+, een coöperatief bedrijf dat zich richt op duurzame voedselproductie. Haar partner Peter werkt parttime als timmerman en gebruikt gerecycled hout. Het motto in Waddinxveen is 'delen, hergebruiken, repareren'. Peter is ook actief als vrijwilliger. Hij zit in het bestuur van de lokale energiecoöperatie. Deze coöperatie is een groot succes: de meeste huizen in de wijk gebruiken nu volledig lokaal opgewekte energie. Zulke initiatieven brengen bewoners samen en zorgen voor een sterke band in de buurt.

De wijk is de afgelopen jaren veel mooier en fijner geworden dan het was. Er is meer groen gekomen, en de plek waar het wijkfeest wordt gehouden voelt als het hart van de buurt. Boven het eetcafé en de basisschool zijn moderne huizen gebouwd, waardoor meer mensen hier kunnen wonen. Eva en Peter zijn blij dat ze hier wonen en zien hun burens als goede vrienden. Niet ver van het wijkcentrum ligt station Waddinxveen Noord. Het stationsplein is nu een mooie dorpsentree. Vanuit de wijk is het makkelijk om te wandelen of te fietsen naar het prachtige buitengebied. Via de linten kom je ook makkelijk naar dorpen in de omgeving zoals Moerkapelle. Toch is er, door de bouw van bijvoorbeeld de hofjes, wel gebouwd in de mooie polder naast Waddinxveen. Veel mensen vonden dat die eigenlijk bewaard moest worden voor natuur. Maar daar denkt Eva vandaag niet aan. Zij en haar gezin genieten vandaag volop van het wijkfeest!

Waddinxveen groeit maar behoudt zijn eigen groene en ruime karakter. **Sociale cohesie** staat centraal. Voor werk en voorzieningen wordt de verbinding met buurgemeenten versterkt. Het landschap heeft een agrarische en recreatieve functie.

Wonen

In dit scenario blijft Waddinxveen sociaal en verbonden met het landschap. De gemeente groeit, maar behoudt de hechte sfeer in de wijken. Er komen 2.500 tot 3.500 nieuwe woningen bij, zowel in wijkcentra als aan de randen van de huidige kern. De nieuwe woningen zijn gevarieerd in het type voorraad, van gezinswoningen tot appartementen voor starters of afschalende ouderen. In deze nieuwe woningen wonen er gemiddeld 2 personen per huishouden, ter vergelijking met 2,5 in de rest van de gemeente. In 2050 heeft Waddinxveen hiermee ongeveer 51.000 inwoners.

Nieuwe woningen worden op verschillende manieren toegevoegd: door extra verdiepingen op bestaande gebouwen, door leegstaande panden te verbouwen en door kleine lege kavels te benutten. De nieuwe woningen liggen vooral in wijkcentra, waar mogelijk in combinatie met nieuwe voorzieningen. Dit versterkt het gemeenschapsgevoel in de wijken. In de groene randen komen ook enkele nieuwe woningen geweven in het landschap, zoals gezamenlijke zorgwoningen, hofjes of zelfs drijvende woningen.

Voorzieningen

Maatschappelijke en winkelvoorzieningen in de wijken worden verbeterd. Lokale initiatieven en verenigingen nemen hier een grote rol in en werken als sociale lijm. In het buitengebied ondersteunt de gemeente sociale en groene initiatieven, zoals herenboerderijen. Deze initiatieven zorgen voor verbinding tussen bewoners onderling en tussen bewoners en landschap en versterken de sociale samenhang in

Waddinxveen. Voor grotere voorzieningen gaat men naar Gouda of Alphen aan den Rijn in de regio.

Gezondheid

In scenario C wordt ingezet op voorzieningen en groen in en nabij woonwijken. Vooral de wijken waar veel kinderen en ouderen wonen, worden autoluw. Zo wordt buitenspelen en bewegen en elkaar ontmoeten aangemoedigd. Tijd doorbrengen in een groene omgeving draagt bij aan de gezondheid van mensen. In scenario C wordt ingezet op wonen naast of zelfs in het groen, aan de randen van de bebouwing.

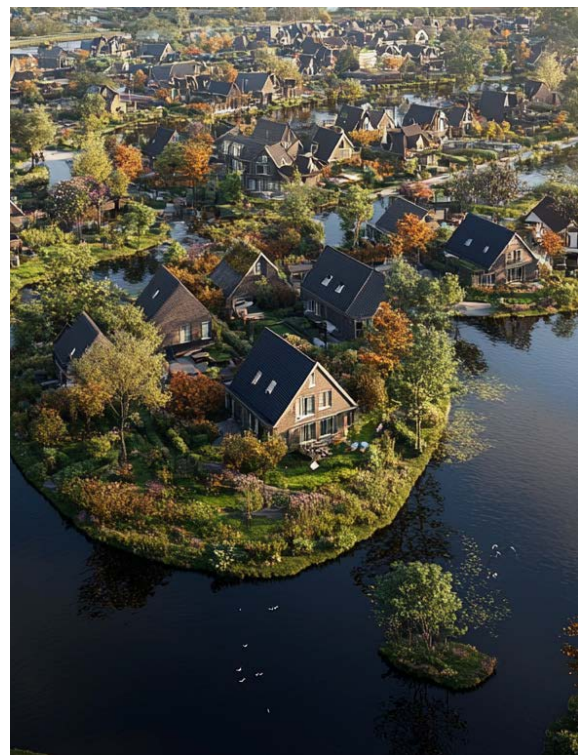
Natuur en vrije tijd

Het landschap rond Waddinxveen speelt een belangrijke rol in dit scenario. Er komen recreatieve routes langs dijken, de Gouwe en de Bruggeweg, zodat mensen het landschap beter kunnen zien en beleven. Ook worden ecologische verbinding zones aangelegd om planten en dieren meer ruimte te geven. Omdat er dicht bij de natuur wordt gebouwd in dit scenario, kan dit soms druk geven op het groen door versnippering van de ecologische verbindingen.

Klimaatadaptatie

Water is in scenario C deel van het landschap en is verweven met andere functies zoals wonen, landbouw en natuur. In de kern zijn er vijvers in groene straten, parken en recreatiegebieden. Waterberging wordt ook aangelegd in de groene verbindingen tussen wijken en het buitengebied. Daar komen er nieuwe functies om met de gevolgen van bodemdaling en verzilting om te gaan, zoals natte landbouw en natte natuur, gecombineerd met recreatie en zelfs drijvende woningen.

Afbeeldingen: Passende AI-gegenereerde beelden uit de jongerenparticipatie. Disclaimer: de beelden geven een sfeer weer maar exacte elementen zijn niet leidend bedoeld.

Energie

Bestaande woningen worden energiezuiniger gemaakt en nieuwe woningen zijn energieneutraal gebouwd. Daarnaast heeft de economie een lokale focus en wordt in Waddinxveen zoveel mogelijk hergebruikt in dit scenario, waardoor de energievraag laag blijft. De energie die nodig is, wordt opgewekt met zonnepanelen op daken, kleine windmolens op bedrijventerreinen en geothermie. Lokale energiecoöperaties en buurtbatterijen zorgen ervoor dat inwoners zelf energie kunnen opwekken en opslaan. Er wordt per saldo minder energie opgewekt dan in andere scenario's maar door lokale samenwerking en hergebruik kan Waddinxveen een groot deel van het huishoudelijk gebruik zelf opwekken.

Economie en werk

Er ontstaan kleine bedrijven die zich richten op delen, hergebruik en reparatie. Het bedrijventerrein krijgt een kleinschalige opzet met kleine, gemengde bedrijven. Zo past het bij het landelijke karakter van Waddinxveen. Daarin zijn veel bedrijven bezig in de lokale circulaire economie. Men werkt in scenario C steeds vaker op fietsafstand van thuis waardoor de nabijheid van wonen en werken toeneemt.

Bereikbaarheid

Door de lokale focus in dit scenario zijn grote investeringen in bereikbaarheid niet nodig. De gemeente verbetert de bereikbaarheid en verkeersveiligheid met goede fietsroutes en autoluwe wijken. Treinstations worden aantrekkelijk ingericht als toegankelijke pleinen. (Deel)auto's worden geparkeerd in parkeergebouwen aan de randen van de wijken, hierdoor kan de parkeernorm lager worden. Minder parkeerplaatsen zorgen ervoor dat er meer ruimte komt voor groen in de straten.

Afbeelding: Passend AI-gegenereerd beeld uit de jongerenparticipatie. Disclaimer: de beelden geven een sfeer weer maar exacte elementen zijn niet leidend bedoeld.

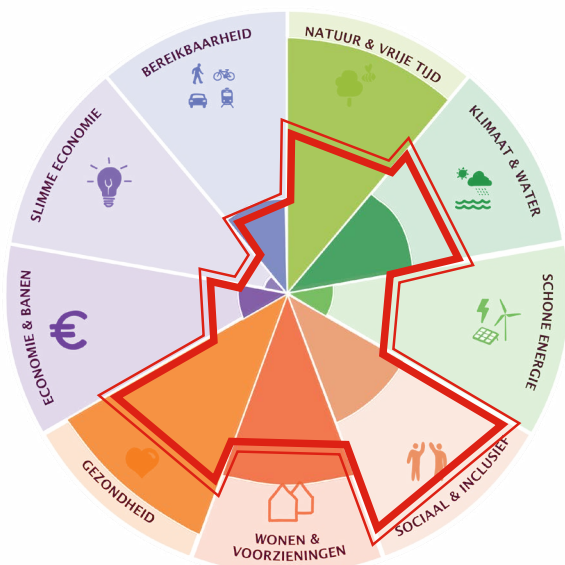
Regionale gevolgen

Waddinxveen blijft een landelijke gemeente met een sterke verbinding met het landschap en met omliggende kernen. De woningbouwdruk wordt gedeeld met buurgemeenten, zo kan Waddinxveen beperkt groeien en haar karakter behouden.

Aansluiting op participatieopbrengsten

Scenario C scoort hoog op de thema's sociaal en inclusief en gezondheid door te investeren in de samenleving in alle wijken en voor een brede doelgroep. Het scenario scoort gemiddeld op de thema's natuur en vrije tijd, klimaat en water, schone energie en wonen en voorzieningen. Door woningen toe te voegen in bestaande wijken blijven buurten hecht en kunnen mensen makkelijker doorstromen naar een passende woning. Echter komt er ook druk op natuur door aan de randen, buiten de huidige kern te bouwen. Op economie en bereikbaarheid scoort dit scenario het laagst maar gelijk of boven de wensen vanuit de participatie: deze thema's zijn niet de focus. Scenario C sluit redelijk goed aan bij de wensen uit de participatie.

Scenario C scoort *hoog* op thema gezondheid. In dit scenario wordt ingezet op voorzieningen en groen in en nabij woonwijken. Vooral de wijken en buurten waar veel kinderen en ouderen wonen, worden autoluw. Zo wordt het hier uitnodigend om buiten te spelen, bewegen en ontmoeten, waarbij sociale cohesie een belangrijke rol speelt. Ook naar dagelijkse voorzieningen, school en werk kan men goed lopen en fietsen. In dit scenario wordt er daarnaast ingezet op wonen naast of zelfs in het groen, aan de randen van de bebouwde kom. Inwoners kunnen via aantrekkelijke loop- en fietsroutes naar het buitengebied om te recreëren en voor relatief veel inwoners is groen 'om de hoek'.

Figuur: De scoring van scenario C in vergelijking met de participatieopbrengsten.

Scenario C

Sociale cohesie

Wonen

- Ouderen, starters, gezinnen
- Collectieve (zorg)woningen en eengezinsw.
- + 2.500 á 3.500 extra woningen met huishoudensgrootte 2,0 (huidig 2,4)
- ca. 51.000 inwoners in 2050

Voorzieningen

- Kleinschalige maatschappelijke en winkelveorzieningen verspreid
- Wijken worden gemeenschappen op zich
- Lokale initiatieven werken als sociale lijm en scheppen gemeenschapsgevoel

Gezondheid

- Uitnodigend voor buiten bewegen en ontmoeten
- Voorzieningen en groen op loop- en fietsafstand
- Wijken met veel kinderen en ouderen krijgen meer groen, schaduw en natuurspeeltuinen
- Wonen in en naast het groen

Natuur en vrije tijd

- Recreatie en groen in wijken en langs linten
- Landschap zichtbaar beleven
- Ecologische verbindingzones zijn aangelegd, maar door bebouwing komt er druk op de natuur

Klimaatadaptatie

- Waterberging verweven met andere functies
- Groene verbindingen met buitengebied
- In het buitengebied natte teelt, natuur, waterberging eventueel met recreatieve functie, maar ook drijvende woningen

Energie

- Lage energievraag
- Bestaande woningen verduurzaamd
- Buurtbatterijen, energiecoöperaties
- Duurzaam opwekken: klein wind, zon (op dak) is vooral buiten zicht, geothermie

Economie en werk

- Lokaal delen, hergebruiken, en repareren
- Kleine, gemengde bedrijven
- Bebouwing heeft kleinere schaal op bedrijventerrein
- Nabijheid van wonen en werken neemt toe, vooral lokaal.

Bereikbaarheid

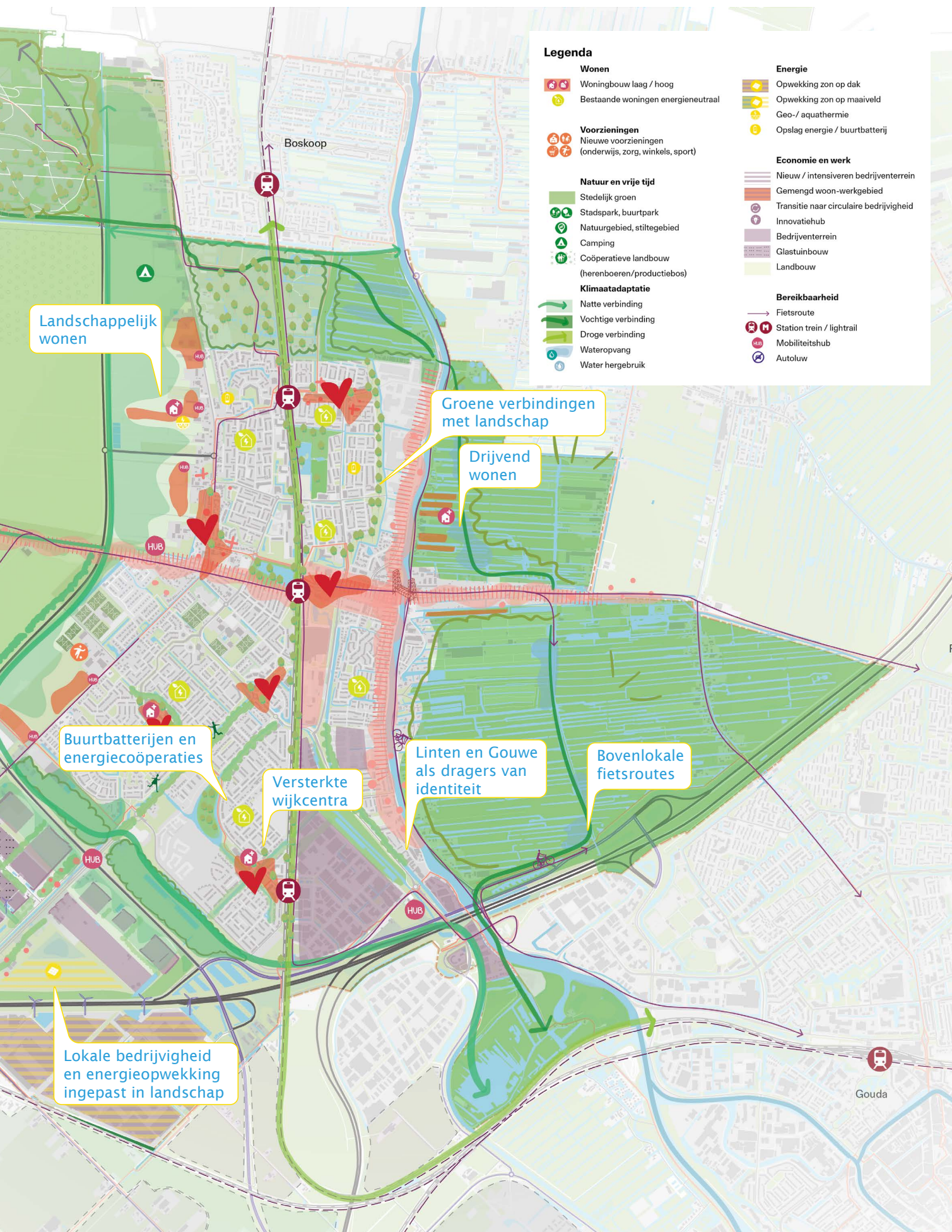
- Bovenlokale fietsroutes
- Ov: stations als voorplein
- Lagere parkeernorm in het algemeen
- Hubs in iedere wijk, in ruil voor meer groen op straat

Regionale gevolgen

- Landelijk karakter, verbonden met natuur en landschap
- Netwerk van kleine kernen rondom de steden Gouda en Alphen

Scenario D | Voortbouwen op trends

Ervaring van Rens (50) in Waddinxveen in 2050

Rens rijdt met zijn elektrische auto over de Vredenburglaan. Hij ziet werknemers van EcoFlow in hun groengekleurde auto's stappen om naar huis te gaan. Aan de andere kant van de straat wandelen en sporten veel mensen in het populaire Park Vredenburg. Voorbij de nieuwe warmtebatterij slaat Rens af naar Westgroen, de nieuwe wijk aan de rand van Waddinxveen.

Hij parkeert zijn auto bij de buurtparkeerplaats en sluit hem aan op een laadpaal. Terwijl hij uitstapt, kijkt hij om zich heen. Westgroen voelt nog steeds als nieuw, maar de wijk bestaat inmiddels al tien jaar. Het is groen, ruim en modern, met veel water in de buurt. Sommige huizen zijn zelfs drijvend. Alle woningen zijn energieneutraal. Veel jonge gezinnen zijn hier komen wonen of, zoals Rens, weer teruggekeerd. De lokale lasten zijn gelukkig betaalbaar gebleven.

Rens woont hier met zijn vrouw Loes en hun twee pubers. De kinderen groeien heerlijk op in deze jonge en groene wijk. Voor de boodschappen rijden ze meestal naar het Gouweplein. Verder bezoeken ze het centrum van Waddinxveen, waar Rens als kind vaak kwam, niet meer zo veel. Omdat Rens in Rotterdam werkt en Loes in Utrecht, is Waddinxveen de perfecte centrale plek om te wonen.

De voorzieningen in Waddinxveen zijn uitgebreid, zoals nieuwe sportvelden. Voor specifieke hobby's en winkels rijden ze soms naar Alphen of Zoetermeer. De werkgelegenheid in Waddinxveen is gegroeid, vooral op het uitgebreide bedrijventerrein in de A12-zone. Hier loopt ook hun oudste dochter een snuffelstage bij een bedrijf dat zich richt op groene logistiek.

In Westgroen wonen veel gezinnen, en overal is groen te vinden. Maar de laatste jaren merken ze problemen door verzakkingen in de omliggende polders. Zelfs in hun eigen achtertuin blijft na een flinke regenbui het water langer staan. Ondanks die zorgen voelt het gezin zich hier veilig en gelukkig. Voor hen biedt Westgroen de ideale balans tussen de rust van thuis en de dynamiek van hun werk in de Randstad.

Aan de A12 zijn veel
nieuwe banen bij
groene bedrijven.

De nieuwe wijk voor gezinnen aan
de westrand is groen, ruim en
modern, met veel water in de buurt.

Waddinxveen de perfecte
centrale plek om te
wonen in de Randstad.

Rens (50)

Desondanks voelen wij ons
hier veilig en gelukkig.

Maar de laatste jaren merken we
problemen door verzakkingen in
de omliggende polders.

Waddinxveen **bouwt voort op de trends** van de laatste decennia, met uitbreidingen voor wonen en werken en maakt maximaal gebruik van de centrale ligging in de Randstad.

Wonen

In dit scenario bouwt Waddinxveen verder op eerdere ontwikkelingen. De gemeente maakt gebruik van haar centrale ligging in de Randstad en richt zich op een nieuwe woonwijk om te voldoen aan de regionale vraag naar woningen. Deze wijk komt in het westen, tussen de Bentwoudlaan en Groenswaard, en biedt ruimte voor 3.500 tot 4.500 woningen vooral gericht op jonge gezinnen, zowel uit Waddinxveen als niet-inwoners. In de nieuwe wijk wonen er gemiddeld 2,5 personen per huishouden, vergelijkbaar met de rest van de gemeente. Hierdoor groeit het aantal inwoners naar ongeveer 55.000 in 2050. Door de uitbreiding blijft Waddinxveen een aantrekkelijke plek om te wonen, omdat er voldoende huizen beschikbaar zijn.

Voorzieningen

In en rondom de nieuwe wijk komen er nieuwe voorzieningen gericht op de nieuwe bewoners: onderwijs, winkels en groen. Grotere sportvoorzieningen komen ten zuiden van de Vredenburglaan in combinatie met de groene rand. Van deze voorzieningen kan ook de rest van de kern gebruikmaken. Toch kunnen maatschappelijke en groene voorzieningen onder druk komen te staan, omdat de gemeente niet alles even snel kan doen. De gemeentelijke lasten kunnen in scenario D laag blijven door de groeiende bevolking, maar het onderhoud van bestaande wijken krijgt minder aandacht.

Gezondheid

In scenario D worden vooral de nieuwe wijken waar veel kinderen en jongeren wonen autoluw. Zo wordt buitenspelen en bewegen en elkaar ontmoeten aangemoedigd. Er wordt hier ook ingezet

op wonen in het groen aan de randen van de kern, zo kan men tijd doorbrengen in een groene omgeving.

Natuur en vrije tijd

Waddinxveen richt zich steeds meer op het westen. De nieuwe wijk sluit aan op de Bentwoudlaan en combineert nieuwbouw met wateropslag. Dit brengt uitdagingen met zich mee: ecologische verbindingen worden onder druk gezet. Tegelijkertijd wordt in dit scenario minder geïnvesteerd in openbaar groen in bestaande wijken. In het buitengebied ligt de focus meer op landbouw en recreatie waardoor er minder nieuwe ruimte komt voor natuur.

Klimaatadaptatie

De nieuwe wijk in het westen wordt aangelegd in een gebied dat gevoelig is voor klimaateffecten zoals wateroverlast en bodemdaling. Door de lage ligging van dit gebied kan de nodige waterberging alleen ter plekke worden gerealiseerd. Daarom wordt de nieuwe woonwijk met veel oppervlaktewater en groen aangelegd. Dit kan geïntegreerd worden in de openbare ruimte van de wijk en ook gebruikt voor recreatie of als ecologische verbinding. Waar nodig worden nieuwe woningen drijvend gebouwd. In de huidige kern Waddinxveen komen er weinig extra maatregelen voor waterberging in dit scenario.

In het buitengebied gaan ondernemerschap en klimaatmitigatie hand in hand in scenario D, met innovatieve teeltmethoden gecombineerd met waterberging en recreatie.

Afbeeldingen: Passende AI-gegenereerde beelden uit de jongerenparticipatie. Disclaimer: de beelden geven een sfeer weer maar exacte elementen zijn niet leidend bedoeld.

Energie

Door de groei van woningen en bedrijven is er relatief veel energie nodig. Waddinxveen wekt duurzame energie op met zonnepanelen op daken van bedrijven en met nieuwe, efficiëntere windmolens aan de A12. Waddinxveen kan echter niet de hele energievraag lokaal opwekken. Daarom wordt de gemeente aangesloten op het warmtenet van de Warmte-Samenwerking Oostland (WSO) en wordt samengewerkt met de buurgemeenten om kansen voor geothermie te benutten. Zo kunnen glastuinbouw, nieuwe bedrijven en de nieuwe wijk op een duurzame manier verwarmd worden.

Economie en werk

In het zuidwesten en aan de A12 worden bedrijventerreinen en het glastuinbouw intensiever, efficiënter en duurzamer, waar productie en groene innovatie samenkomen. Dit gebied ontwikkelt zich tot een zeer aantrekkelijke werklocatie met een regionale focus.

Bereikbaarheid

In scenario D speelt regionale bereikbaarheid een centrale rol. Zowel de nieuwe woonwijk als het bedrijventerrein trekken veel regionaal verkeer aan. De bereikbaarheid wordt daarom verbeterd met nieuwe aansluitingen op regionale wegen en extra openbaar vervoer naar steden als Rotterdam, Den Haag en Leiden. Ook wordt de verkeersveiligheid verbeterd door lokale maatregelen. Met de nieuwe wijk zal de Bentwoudlaan een belangrijke rol hebben in het wegennet. Voor ontvlechting van wegverkeer op de N201 zal met de regio een oplossing worden gevonden.

Door de autoluwe inrichting van de nieuwe woonwijk, met veel water en groen, is hier uitgebreid parkeren op straat niet mogelijk. Bewoners en bezoekers kunnen in moderne parkeergebouwen gelegen aan de rand langs de Bentwoudlaan parkeren en verder de wijk in lopen of fietsen.

Afbeelding: Passend AI-gegenereerd beeld uit de jongerenparticipatie. Disclaimer: de beelden geven een sfeer weer maar exacte elementen zijn niet leidend bedoeld.

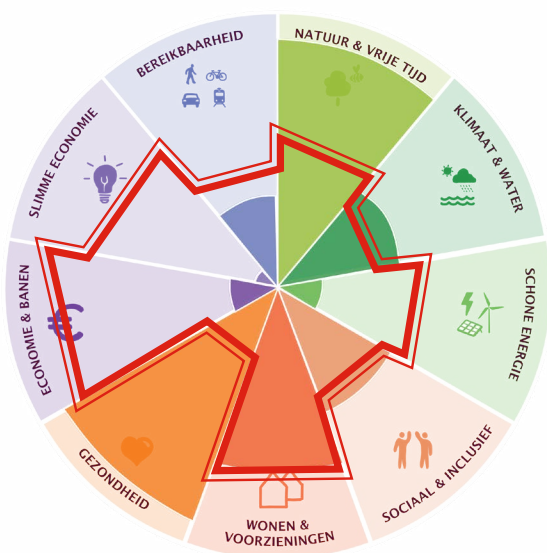
Regionale gevolgen

Door deze groei blijft Waddinxveen een aantrekkelijke gemeente om in te wonen en werken. Hierdoor neemt de druk op woningbouw en bedrijventerreinen in omliggende gemeenten, zoals Gouda, af. Ook zijn de investeringen in weg en openbaar vervoer gunstig voor buurgemeenten zoals voor Alphen aan den Rijn. Tegelijkertijd moeten er samen met de regio oplossingen worden gevonden voor vervlechting van wegverkeer. Samenwerking met de regio ligt ook voor de hand op gebied van energie-infrastructuur en -opwekking.

Aansluiting op participatieopbrengsten

Dit scenario sluit deels aan bij de wensen uit de participatie. Veel inwoners willen meer betaalbare woningen, en daarop scoort dit scenario hoog. Ook op werkgelegenheid en slimme economie scoort scenario D zeer hoog door de inzet op bedrijventerreinen en werkgelegenheid. Maar door de uitbreiding in het westen krijgen bestaande wijken minder aandacht op het gebied van gezondheid en leefbaarheid, daardoor is de score op dit aspect lager. De bereikbaarheid en voorzieningen in de nieuwe wijk verbeteren, maar de natuur en recreatie komen onder druk te staan. Dit komt doordat ecologische verbindingen worden verstoord en de openbare ruimte in oudere wijken minder aandacht krijgt. Ook wordt gebouwd op laaggelegen grond gevoelig voor klimaateffecten en ondanks mitigerende maatregelen scoort dit scenario daarop laag.

Scenario D scoort *laag* op thema gezondheid. In scenario D krijgen vooral de nieuwe wijken de aandacht qua investeringen in de openbare ruimte en voorzieningen. Ook worden deze wijken autoluw, waardoor buiten spelen, bewegen en ontmoeten aangemoedigd worden. Het buitengebied is ook binnen loopafstand vanuit deze wijken. Echter komen in dit scenario weinig voorzieningen en groen bij in de bestaande wijken en buurten. De nieuwe, grootschalige sportvoorziening past alleen buiten de kern, zo wordt het niet gelijk aantrekkelijk voor alle kinderen en jongeren. Voor reizen naar werk is het in dit scenario de auto aantrekkelijker, ook omdat men vaak in een andere gemeente werkt. Zo wordt men minder uitgenodigd om fysiek te bewegen.

Figuur: De scoring van scenario D in vergelijking met de participatieopbrengsten.

Scenario D

Voortbouwen op trends

Wonen

- Gericht op jonge gezinnen uit Randstad, eengezinswoningen
- + 3.500 á 4.500 extra woningen met huishoudensgrootte 2,4 (zoals huidig)
- ca. 55.000 inwoners in 2050

Voorzieningen

- Voorzieningenniveau groeit mee, maar kan de groei in woningen en banen niet bijbenen
- Betaalbare gemeentelijke lasten

Gezondheid

- Uitnodigend voor buitenspelen, bewegen en ontmoeten in de nieuwe wijken
- Wonen in en naast het groen

Natuur en vrije tijd

- Bestaande plannen met focus op recreatie en productie
- Droge en vochtige ecologische verbindingzones

Klimaatadaptatie

- Watercompensatie voor nieuwe woningbouwontwikkelingen en bedrijventerrein
- In het buitengebied innovatieve en natte teelt en recreatieve functies met waterberging

Energie

- Grote energievraag
- Bestaande woningen verduurzaamd
- Aantakken op Warmte Samenwerking Oostland (WSO)
- Duurzaam opwekken: wind, zon (op dak)

Economie en werk

- Intensiveren op efficiënt, duurzaam bedrijventerrein
- Productie van groen
- Nabijheid van wonen en werken neemt regionaal toe; lokaal kan een mismatch ontstaan.

Bereikbaarheid

HUB

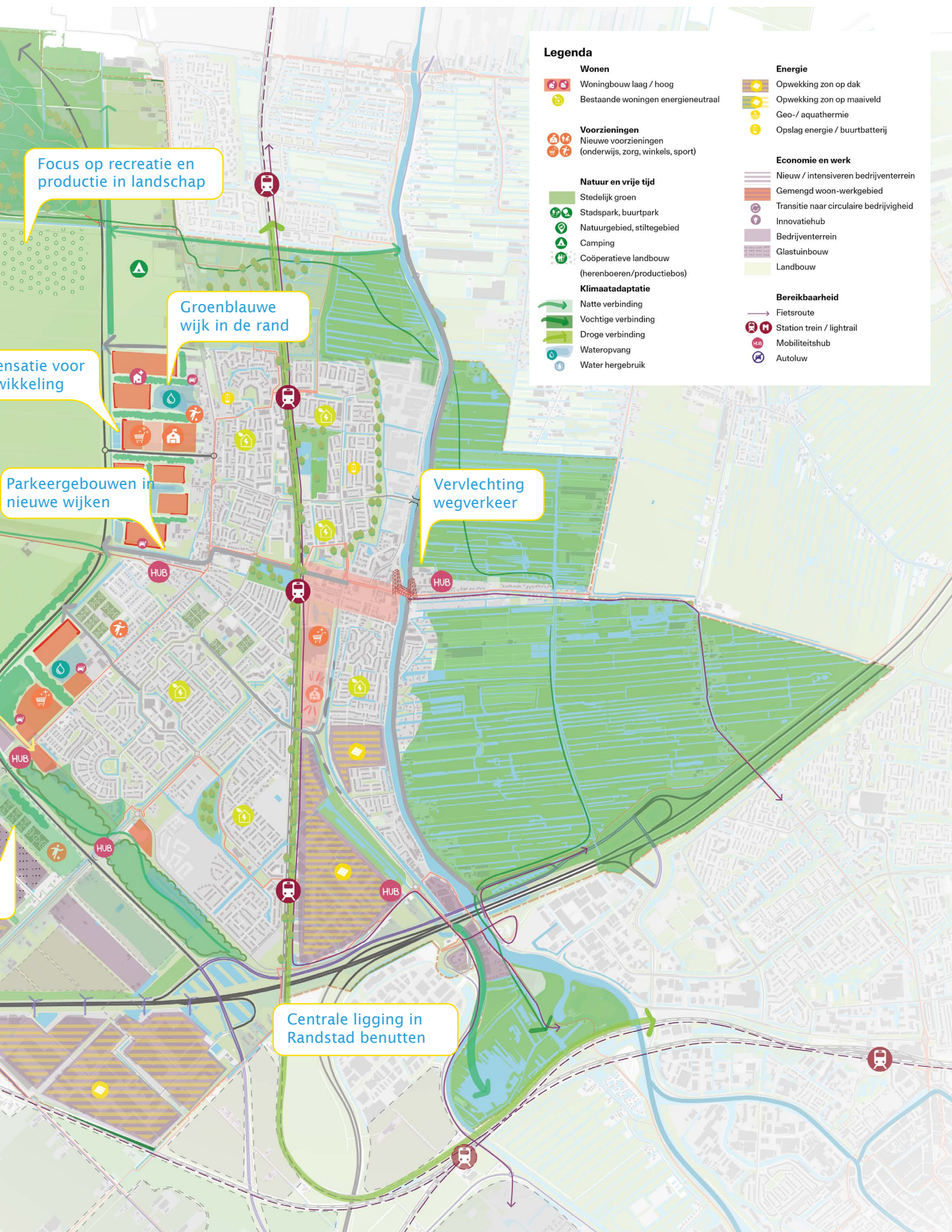
- Wegverkeer ontvlechten
- Verbetering ontsluiting regionale wegen
- Hubs in nieuwe ontwikkelingen
- Verkeersveiligheid
- Hoogfrequent openbaar vervoer naar Randstad

Regionale gevolgen

- Benutten aantrekkelijke, centrale ligging
- Druk op water en bodem en voorzieningen neemt toe
- Druk woningbouwopgave in regio neemt af
- Betaalbare gemeente om te wonen
- Extra verbindingen ook gunstig voor Alphen

Hoofdkeuzes

Voor alle scenario's zijn ruimtelijke keuzes gemaakt per thema. De tabel geeft een overzicht van de belangrijkste ruimtelijke keuzes binnen elk scenario. Het geeft een overzicht van de verschillen en overeenkomsten tussen de scenario's.

Wonen	In Scenario A ligt de nadruk op de huidige bewoners en wordt niet verder gebouwd. Scenario B richt zich op jongeren en ouderen, met een strategie van verdichting in het stadshart en aan de Gouwe. Scenario C kiest voor een combinatie van verdichten en uitbreiden, met aandacht voor alle doelgroepen. Scenario D legt de focus op jonge gezinnen en zet in op uitbreiding met een nieuwe woonwijk.
Voorzieningen	Waar in Scenario A wordt ingezet op het uitbreiden van bestaande voorzieningen, kiest Scenario B voor nieuwe, stedelijke voorzieningen. Scenario C richt zich op kleinschalige voorzieningen verspreid in de wijken en Scenario D op voorzieningen voor inwoners van de nieuwe wijk.
Gezondheid	In Scenario A wordt gezondheid bevorderd door groen en voorzieningen nabij bestaande wijken, met focus op ouderen en beweging. Scenario B legt de nadruk op een autoluwe centrum met goede bereikbaarheid, maar beperkt groen in de kern. Scenario C combineert autoluwe wijken met veel groen en goede bereikbaarheid. Scenario D focust op nieuwe wijken voor jonge gezinnen, met weinig vergroening in bestaande wijken.
Natuur en vrije tijd	Scenario's A en B bieden volop ruimte aan de natuur door de bestaande kern niet uit te breiden, terwijl scenario's C en D focussen zich juist op het leven in het landschap.
Klimaatadaptatie	In zowel Scenario A als Scenario B ligt de nadruk op het voorkomen van klimaateffecten door bijvoorbeeld niet te bouwen op lage gronden, terwijl Scenario C en Scenario D zich richten op mitigatie, oftewel het verminderen van de gevolgen door bijvoorbeeld waterberging in de nieuwe wijken.
Energie	Scenario's A en C zetten in op kleinschalige, lokale energieoplossingen. In scenario's B en D wordt grootschalige energie-infrastructuur ontwikkeld.
Economie en werk	Scenario A stimuleert banen in de nieuwe voorzieningen, terwijl Scenario B zich richt op een dynamische en stedelijke (kennis)economie. Scenario C kiest voor een lokale en circulaire economie, en Scenario D zet in op efficiëntie en duurzaamheid op bedrijventerreinen.
Bereikbaarheid	Scenario A streeft ernaar het mobiliteitsnetwerk op peil te houden. Scenario B investeert fors in openbaar vervoer, fiets en deelmobiliteit, om autoluwe zones mogelijk te maken. Scenario C geeft voorrang aan bovenlokale fietsroutes en autoluwe wijkcentra, terwijl Scenario D zet in op een combinatie van investeringen in weg en openbaar vervoer met autoluwe nieuwe wijken.
Regionale gevolgen	In scenario's A en C heeft Waddinxveen een bovenlokale rol, in samenhang met de buurgemeenten. In scenario's B en D richt zich Waddinxveen juist breder op de Randstad. Er zijn ook verschillende regionale aandachtspunten: in scenario A wordt de vraag naar nieuwe woningen en bedrijfsruimtes naar de buurgemeenten geschoven, terwijl in scenario B worden door de autoluwe kern mogelijk nieuwe wegnelpunten in de buurgemeenten veroorzaakt. In scenario D trekt Waddinxveen juist de druk op woningbouw en bedrijvigheid juist naar zich toe.

A**Focus op huidige
bewoners****Focus op huidige
bewoners****Groen en
voorzieningen nabij****Geef natuur de ruimte****Klimaat effecten
voorkomen****Energie lokaal en
kleinschalig****Nieuwe voorzieningen****Op peil houden****Bovenlokaal,
vraag wonen en
bedrijven elders****B****Focus op jongeren en
ouderen****Focus op jongeren en
ouderen****Beweging bevorderen****Grootschalige
energie-infrastructuur****Dynamisch en
stedelijk****OV en fiets,
autoluw****Randstad,
druk op weginfra
elders****C****Focus op alle groepen****Focus op alle groepen****Groen en
voorzieningen nabij****Leven in het
landschap****Klimaat effecten
mitigeren****Energie lokaal en
kleinschalig****Lokaal en circulair****Fiets,
autoluw****Bovenlokaal****D****Focus op jonge
gezinnen****Focus op jonge
gezinnen****Groen en
voorzieningen nabij
in nieuwe wijk****Grootschalige
energie-infrastructuur****Efficiënt en groen****Weg en OV,
autoluw in nieuwe
wijken****Randstad,
vraag wonen en
bedrijven hier**

3

Conclusies en aanbevelingen

De scenario's geven inzicht in mogelijke toekomstbeelden van Waddinxveen. Vanuit de verschillende gesprekken met experts en de uitwerking en vergelijking van de scenario's zijn een aantal lessen getrokken, die opgenomen zijn in de conclusies. Daarnaast worden aanbevelingen gedaan voor hoe straks om te gaan met de richtinggevende keuze.

Conclusies

Samenhang in opgaven: De opgaven in Waddinxveen zijn onderling verbonden. De scenario's laten zien dat iedere ruimtelijke keuze leidt tot specifieke ingrepen in de natuur-, energie-, water- en mobiliteitssystemen. Hierdoor is selectief keuzes maken voor kenmerkende onderdelen vanuit verschillende scenario's beperkt of niet mogelijk.

Meervoudig ruimtegebruik

In Waddinxveen is ruimte schaars en moet zo goed mogelijk benut worden: meervoudig ruimtegebruik boven eenzijdig ruimtegebruik. Denk aan combineren van functies zoals wonen met werken, of landbouw met waterberging en natuur of duurzame energieopwekking.

Ecologische waarde versterken

Natuurherstel en versterken van de ecologische waarde zijn belangrijk onderdeel voor een gezonde leefomgeving. Dit is uitgangspunt voor alle scenario's in het buitengebied zoals in Polder Bloemendaal. In de westelijke rand tussen de huidige kern en de Bentwoudlaan moet eventuele ontwikkeling met natuur en water worden ingericht.

Verder kijken na 2050

Het is van belang om ook verder te kijken na 2050. Bijvoorbeeld aan de demografische ontwikkelingen en de bevolkingssamenstelling: voor wie bouw je (of niet)? Dat bepaalt welke type nieuwe woningen, voorzieningen en werkgelegenheid nodig zijn. Denk ook

aan de lange termijn klimaateffecten op gebouwen, infrastructuur en landbouw. Daarvoor moet er rekening gehouden worden met toenemende wateroverlast, en locatie specifiek bekeken worden wat de meest geschikte oplossingen zijn voor bodemgebruik.

Aanbevelingen

Gezonde leefomgeving als basis

Ongeacht het gekozen scenario, focus op een gezonde leefomgeving als basis. Geef aandacht bijvoorbeeld aan de mogelijkheid om te fietsen en lopen naar werk, school en voorzieningen, aan goede luchtkwaliteit, de aanwezigheid van ruimte om elkaar te ontmoeten en voor kinderen om te spelen en aan voldoende groen in de wijk. Neem als basis voor het Perspectief 2050 de verbetering van lucht- en waterkwaliteit onder andere door verduurzaming en door energieneutraal te worden en geef verdere invulling aan gezondheid afhankelijk van de richtinggevende keuze.

Nieuw helpt bestaand

Zorg dat wat je toevoegt iets bijdraagt aan de bestaande omgeving en één of meerdere beleidsdoelen dient. Zorg bijvoorbeeld dat nieuwe ontwikkeling ook de bestaande wijken versterkt, en dat alle doelgroepen in Waddinxveen een zichtbare verbetering ervaren. Denk bijvoorbeeld aan verduurzamen van bestaande woningvoorraad, versterken van het voorzieningenniveau en aan aantrekkelijke, groene verbindingen voor voetgangers en fietsers. Een diverse woningmarkt is ook belangrijk. Zet ook in op betaalbare en starterswoningen, collectieve woonvormen of zorg dat nieuwbouw doorstroming bevordert.

Zoek regionale samenwerking op

voor oplossingen in bijvoorbeeld energievoorziening en mobiliteitsinfrastructuur. Breng daarnaast ook de regionale gevolgen van de ruimtelijke keuzes in Waddinxveen goed in beeld en zoek oplossingen samen met de buurgemeenten.

